

KLIMA HÅNDBOGEN

C6 - Creativity, Culture and Collaboration to Combat Climate Change

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Indholdsfortegnelse

01	Indledning	P - 01
02	Hvad er Klima Håndbogen?	P - 02
03	Det du ser er ikke alt	P - 05
04	En let sag	P - 07
05	Vi taler alle sammen bæredygtighedssproget	P - 19
06	Er det egentlig grønt?	P - 28
07	Grøn kunst	P - 34
08	Klimafest §112	P - 46

01. Indledning

Kære læser,

Velkommen til den globale C6-familie. Du, som os, lever gennem en af de vigtigste epoker i menneskehedens historie. En æra præget af kontinuerlig økonomisk vækst, ufattelige teknologiske innovationer og stigende gennemsnitslevetid. En internettets æra, kunne vi sige, eller måske en æra, hvor information er så let tilgængelig, at vi straks kan faktatjekke enhver udtalelse ved at bruge vores smartphones til at søge på internettet.

Denne æra kaldes antropocæn, og er æraen, hvor mennesker er begyndt at have negative indflydelse på planetens geologi og økosystemer, hvilket forårsager betydelig global opvarmning og andre ændringer i jord, miljø, vand, organismer og atmosfæren. Vores art har en så betydelig indvirkning på planeten og dens indbyggere, at vi vil have en varig - og potentielt uigenkaldelig - indflydelse på dens systemer, miljø, processer og biodiversitet. Vores søgen efter "mere" og efter "bedre" har ført os derhen, hvor vi er, men kan også føre os mod selvudslettelse.

Det, du skal til at læse i denne håndbog, er en samling af historier og "måder at gøre tingene på", der stammer fra en gruppe organisationer, der er dedikeret til at gøre verden til et bedre sted. Og med bedre mener vi ikke rigere, hurtigere eller større. Det, vi mener, er et sted, hvor mennesker lever i fred og harmoni med naturen og hinanden. Et sted, hvor vores bekvemmelighed ikke kommer på bekostning af andre, og et sted, der vil være i stand til at forsørge vores børn, som det har forsørget os.

C6 holdet

Katie David(2020) Natural History Museum, found at: <https://www.nhm.ac.uk/discover/what-is-the-anthropocene.html>

Anthropocene image source <https://www.anthropocene.info/>

Anthropocene movie to watch <https://www.upstatefilms.org/anthropocene>

Anthropocene Age evolution source <https://rebellion.global/blog/2021/05/11/Anthropocene/>

Free stock images from the Anthropocene movie - can be used <https://www.edwardburtynsky.com/projects/photographs/anthropocene>

02. Hvad er Klima Håndbogen?

Denne håndbog er skabt af C6, en projektgruppe af organisationer, finansieret af ERASMUS+. Projektgruppen består af 6 partnere fra 5 lande: Norge, Sverige, Danmark, Storbritannien og Italien. Navnet C6 refererer til seks ord, der på engelsk begynder med C: Creativity, Culture and Collaboration to Combat Climate Change.

Vi er to partnere, der repræsenterer de kulturelle industrier:

SixtyEight Art Institute (Danmark) og **CasermArcheologica** (Italien) er vores førende kreative, kulturelle institutioner.

Worldview Impact Foundation (UK), **People of 2050** (DK) og **Norsk Klimanettverk** (Norwegian Climate Network) er de 3 NGO'er, der repræsenterer den grønne non-profit sektor, med frivillig kreative aktivisme rettet mod at plante træer, organisere festivaler og afholde workshops for unge.

Sidst, men ikke mindst, er start-up og fintech-virksomheden Earthbanc den førende partner inden for grøn tech, som gør en målrettet indsats for at forbinde kunstens kreativitet med de finansielle markeder og gøre klima indsatsen finansierbar. Sammen bringer vi forskellige energier ind i en dynamisk fusion af samskabelse og handling for at bekæmpe klimaændringer. Norsk Klimanettverk er den ledende partner i konsortiet.

2 degrees and we are fucked", André Martinsen, Climate Art

Klimaforandringerne sker lige foran vores øjne. Det er for længst tid til at handle, hvis vi vil være i stand til at ændre banen på dette sene tidspunkt. Situationens alvor omtales af verdens videnskabsmænd, og vores ledere giver udtryk for det samme:

"Som borgere og som virksomheder og som regeringer er vi udmærket klar over dramaet" ... "Dramaet eksisterer, vi har set det, og vi hører om det i hver nyhedsbulletin. Og det er det, vi skal forstå, at hvad videnskaben siger er udstillet for vores øjne, og hvad denne fremragende rapport selvfølgelig gør, er, at den projicerer disse scenarier udad, og fortæller os, hvad de potentielle resultater kunne være hvis vi ikke griber ind, eller hvis vi skrider til handling, hvad et meget godt resultat så ville være." *

Vi håber, at denne håndbog vil præsentere teoretiske perspektiver og kreative eksempler, og inviterer dig til at tage med os på denne læringsrejse. Der er blevet talt nok ... nok snakken om at imødegå de klimaudfordringer, som verdens videnskabsmænd har sat fokus på, og som har været i gang i de sidste 50 år. En generation af unge skrider højt og går i millioner på gaden rundt om i verden. Alligevel er det ikke nok!

* Inger Andersen, Director of United Nations Environmental Program, Press Release of IPCC Report.
<https://news.un.org/en/story/2021/08/1097362>

Det øgede pres vi oplever i vores samfund og stresset fra klimaforandringer smeltede sammen med det tragiske krig som brød ud i Ukraine, og har påvirket vores arbejde. Det blev tidligt besluttet, at det tematiske fokus i denne håndbog skulle være historien om fodsporet og at bygge bro mellem klimavidenskabens fortælling og kunsten. Det er det stadig! Med stærkere kraft og millioner af stemmer. Kunstnere har skreget og hævet deres stemmer om klimakrisen i meget lang tid.

Klima workshop udført af Christopher Sand-Iversen under den første C6 træningskursus, januar 2022.

Denne håndbog er designet og lavet af unge til unge, med tanken om, at dette er en bog blandt mange vigtige toolbooks og guider. Denne håndbog er som et trædesten, der præsenterer en retning og vej for os på kollektiv vis at springe videre, for at komme til den anden side.

Den anden side er defineret som et sted hinsides følelser af dystre og undergang, med mere forbundethed og med viljestyrke til at se ting i øjnene, afbøde og på kreative måder definere en bedre vej frem.

Mens vi skriver dette i april 2022, er det meget tydeligt, at intellektuelle begreber om klimaændringer og 'climate justice' begynder at brænde i vores hjerter.

Teambuilding aktivitet udført af People of 2050 under den første C6 træningskursus i København, januar 2022.

Vi ser alle sammen den menneskelige lidelse, selv med lukkede øjne om natten, mens bekymringer opstår med det flammende eksistentielle spørgsmål:

Har vi virkelig en fremtid?

Målet med denne bog er at invitere dig til at sætte mål, eller bedre - genindstille mål for dig selv, din familie og dit liv. Lad os alle gå i en anden retning og forlade den vej, vi følger i øjeblikket. Kunsten at skabe en global kultur af modne dialoger for fred og tilgivelse, bliver en del af de vigtige forudsætninger for at bekæmpe klimaændringer. Vedn om sammen med os, og lad os alle restaurere og bygge bedre til en ny morgendag.

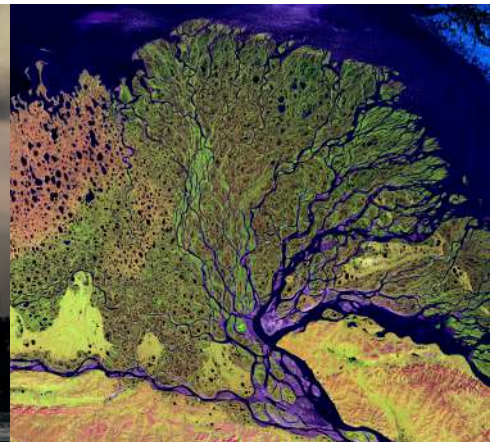
Yucatan halvø af USGS

Emissioner af Chris Leboutillier

Lena floden af USGS

Niger-floden af USGS

Skovbrande ved Stacks Bluff, Tasmania, Australien af Matt Palmer

Mississippi-flod oversvømmelser af Kelly Sikerna

At bekæmpe klimaændringer er lidt som en kamp med en usynlig fjende. Nogle mennesker har i årevis vidst, at pumpning af milliarder af tons kuldioxid ud i atmosfæren skader miljøet. Tidslinjen for at løse problemet er længere end vores egen levetid. Virkelig at løse alle udfordringerne og afkøle klimaet på planeten, er en omfattende opgave som kræver sammenhold og kollaboration.

Dette er vores rejse - dette er vores første skridt på en vej i en retning, hvor vi alle lærer.

Tak for at du vil være vores læser!

22. april, 2022. C6 World, Oslo, København, Stockholm, London og Sanseplero

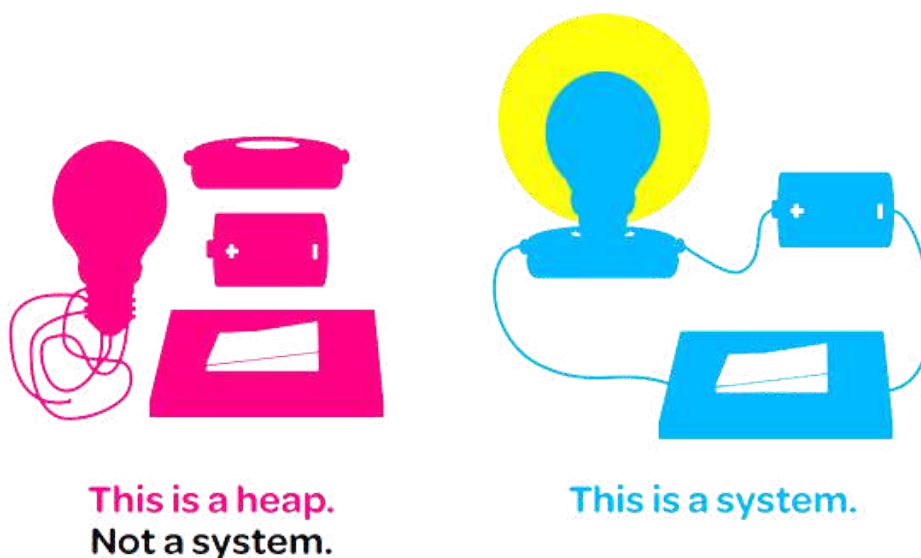
Inger-Mette Stenseth og C6-holdet

03. Det du ser er **ikke** alt

Det er vigtigt at bruge begrebet 'systemtænkning', når man forsøger at forstå store og svære problemstillinger som klimaudfordringen. Men hvorfor er det så vigtigt?

Ligesom en by eller en bil, består jordens klima et system af mange små komponenter og strømme af energi og information. Dens undersystemer er atmosfæren, jorden, bjergene, havet, luftens og dens bevægelser - og selvfølgelig det menneskelige samfund.

System Thinking, Institute of Play Design

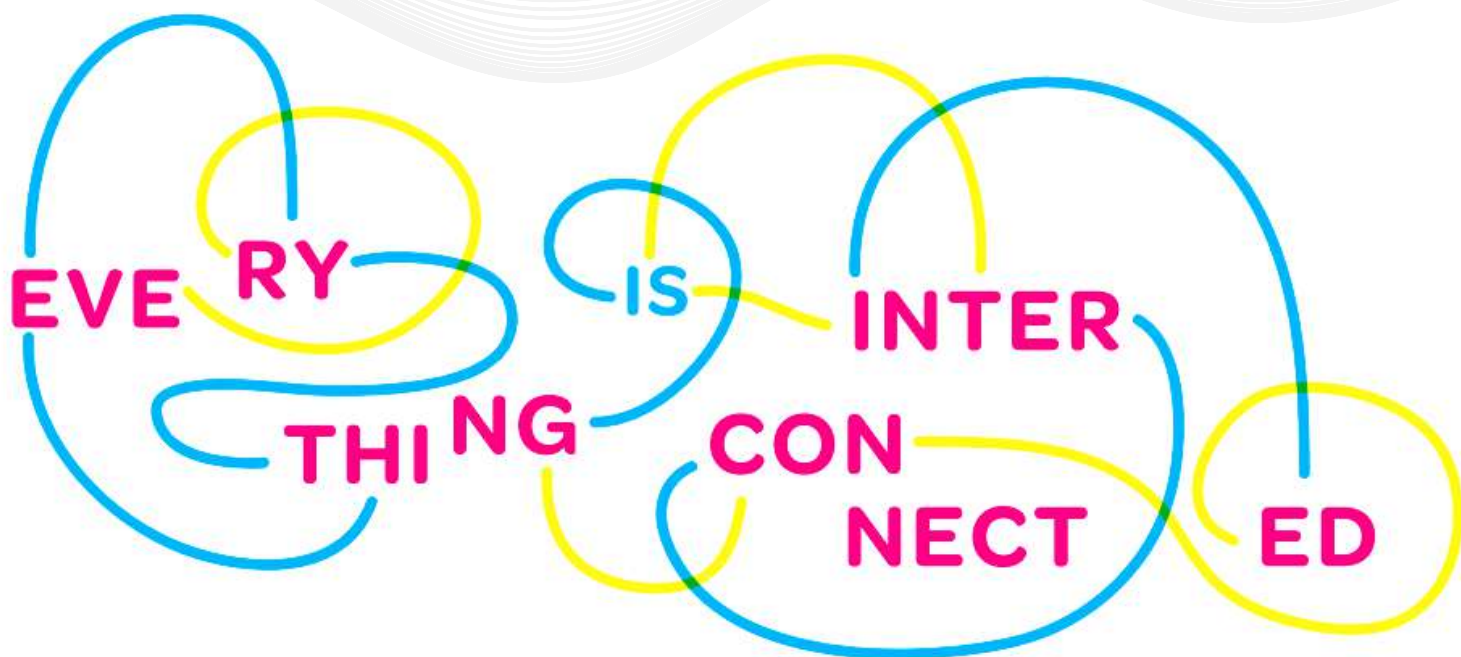
"**Systemtænkning**" ser givne resultater som summen af interaktioner og udvekslinger af information mellem forskellige dele af et system og hævder, at de fleste systemer inkluderer i sig både kilderne til deres egen succes og årsagerne til deres egen undergang. På samme måde opstår "Systemproblemer" fra samspillet mellem systemelementer, som er karakteriseret ved en høj grad af forbindelse og indbyrdes afhængighed med andre variabler i miljøet.

Klimaændringer er uden tvivl den største og mest komplekse systemudfordring, vi nogensinde har stået over for som civilisation og art. Næsten al menneskelig aktivitet i vores moderne økonomi er knyttet til brugen af fossile brændstoffer eller andre kilder til klimaændrende drivhusgasser.

Hver gang vi ser en film, laver te, eller skyller toilettet ud, påvirker vi klimaet. Samtidig påvirker det skiftende miljø praktisk talt alt, der vedligeholder og forbedrer vores eksistens, uanset om det er direkte eller indirekte.

<https://thesystemsthinker.com/systems-thinking-what-why-when-where-and-how/>
<https://www.snhu.edu/about-us/newsroom/business/what-is-systems-thinking>

System Thinking. Institute of Play Design

Klimaforandringerne har sat prisen på vores mad, vores nationale sikkerhed, adgang til rent vand, økonomiske muligheder for denne generation og fremtidige generationer, og sundheden for os selv og vores kære i fare i de sidste 30 år. I stedet for at fokusere på et problem ad gangen, er vi nødt til at finde svar på en række indbyrdes forbundne problemer. Vi skal tage fat på systemer snarere end symptomer og forstå, at et middel, der skaber nye problemer, vil ikke være vellykket eller langtidsholdbart.

Det er derfor, vi har brug for nye forretningsmodeller, regulatoriske rammer, teknologiske fremskridt og, mest afgørende, nye måder at interagere med hinanden på. Menneskeheden indser efterhånden, at der ikke findes et overordnet svar på at standse klimaændringer, og vores virksomheder må skifte væk fra enkeltstående teknologiske løsninger til en holistisk strategi.

I stedet for at fokusere snævert på én tilgang, f.eks. at sortere affald, som den eneste løsning, må vi finde et mere holistisk syn på at udvikle systemiske løsninger. Globalt samarbejde vil øge modstandskraften i samfund, der står over for klimaændringer, samtidig med at der skabes modeller som kan gentages og er bæredygtige, som andre kan følge. Filosofien bag systemtænkning er at identificere og aktivere punkter som kan igangsætte betydelige, positive virkninger på afbødning af klimaændringer og energiomstilling for samfund rundt om i verden. Nu opfordrer vi dig til at handle, begynde at tænke på dit hjem, dit land, din verden og dit klima som et system. Vi beder dig være med til at skabe løsninger, der tager højde for hele systemet og alle dets kompleksiteter. Sammen kan vi arbejde for at skabe målbare, meningsfulde og varige bidrag.

04. En let sag

At være ung og indse, at klimaændringerne allerede er begyndt, er ikke let.

**Så hvordan håndterer vi dette, når nogle synes ikke at bekymre sig så meget?
Hvordan gør vi vores liv "lettere" i denne situation?**

Ung med en lys fremtid?

Den lyse fremtid er min, mine forældre sagde
Pandemi og lockdown til andre retninger førte.
Skole, rejser og fest har vi savnet
Åh, og ikke for mange dates har vi kysset.

Hvor er faklen til at lyse op?
I mit bankende hjerte, med glæde, uden kamp?
Venskab og relationer er nøglerne.
Måske, som chi, med gammel visdomme?

Kreativt samarbejde er vores fremtid. Det er virkelig for os alle.
En kultur uden nogen dum kamp her, der, eller generelt
Et liv, hvor vi bare hænger og leger mere, ødelægger mindre
En hverdag, med naturen, hvor vi ikke roder

Så hvor er I, vores rollemodeller for tro og tillid?
Skjul ikke besvær, gamle vaner fyldt med splid.
Vi, de unge, har brug for jer lige nu, vær ikke mærkelige.
Sammen, side om side, kan vi ændre klimaet!

Den yngste klimaaktivist ved UN COP26

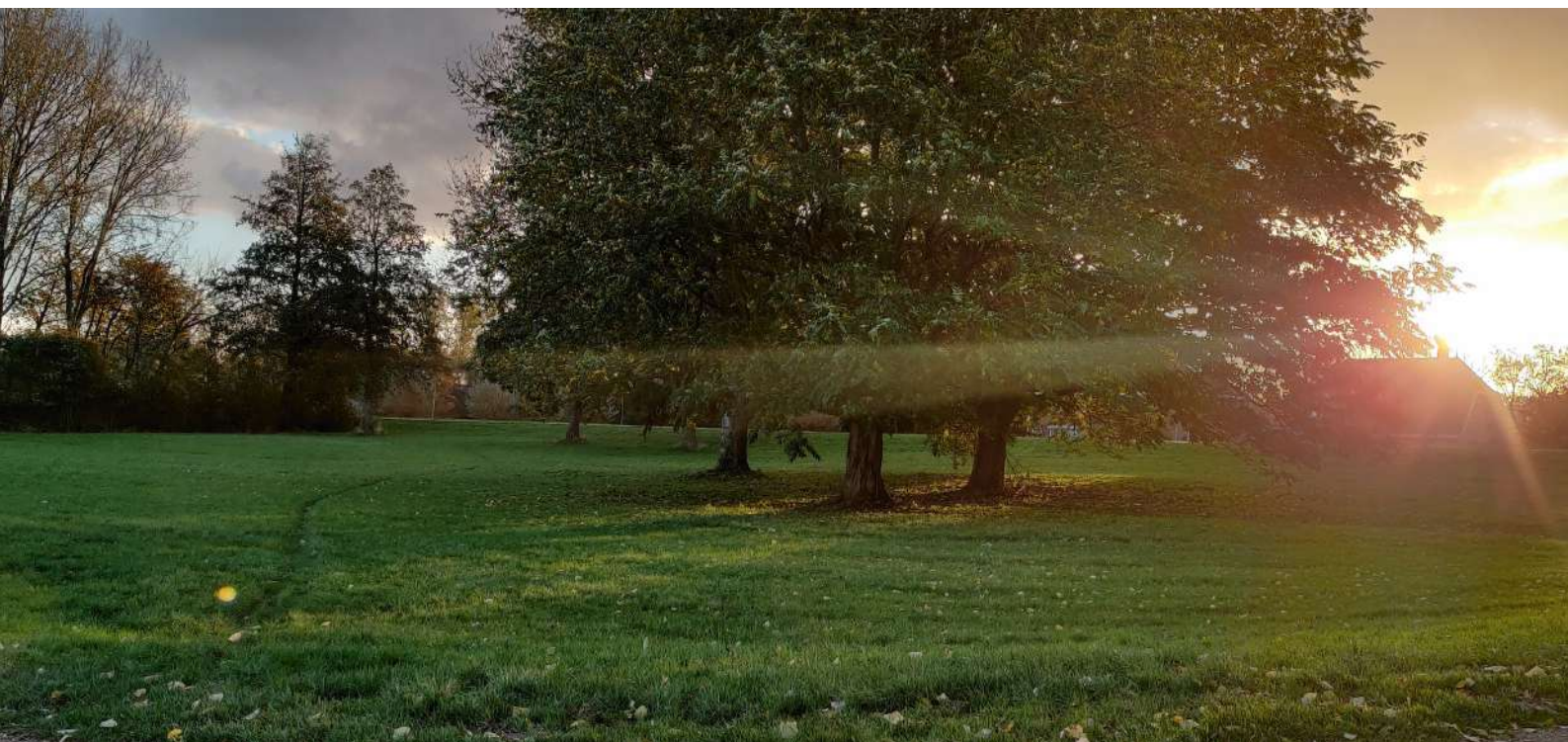

Find håb i hverdagen

Tidligere og nuværende generationer har fremskyndet klimakrisen.

Drivkræfterne for dem har været økonomisk vækst og rigdom gennem hele deres liv. Materialistisk forbrug synes at være målet for succes. Dette skyldes, at vi måler et lands succes ved at se på dets bruttonationalprodukt (BNP) og en virksomheds succes gennem dets omsætning eller overskud. Men lande som Bhutan bruger bruttonationallykke til at måle deres borgeres velbefindende, og det har inspireret mange lande i verden til at ændre måden, de måler succes på.

Natur af Rishab Khanna

Alligevel kan vi alle komme til at opdage, at dette ikke skaber lykke i det lange løb. Nu om dage kan ingen undslippe, hvad der sker med naturen og klimaet. At være ung i dag indebærer ofte et relativt højt forbrugsniveau i de første årtier af livet. At have en smartphone fra en tidlig alder og være en integreret del af et digitaliseret samfund var ikke den start på livet, vores forældre havde. Så i stedet for at stræbe efter flere digitale gadgets, rejser eller den nyeste mode, kan unge måske finde mening og livskvalitet i deres indre vækst.

I modsætning til tid brugt på sociale medier, spil og digitale platforme generelt, kan vi alle finde håb i venskaber, relationer, sundhed, træning og at bruge mere tid i naturen. Måske kan de unge være ledere i at holde fast i disse værdier, som de bliver ældre.

Det, vi længes efter i livet, er gratis, sjovt og bæredygtigt. Lad os finde håb i vores indre vækst med kærlighed, sundhed, relationer, fitness, og forbindelse med sig selv, andre og naturen.

Natur af Rishab Khanna

Rishabh Khanna

Rishabh Khanna, der som ung klimaaktivist har været fortalere for klimaaktion siden 2006, brændte ud for første gang i 2009, efter at UNFCCC COP15 ikke leverede en retfærdig, ambitiøs og bindende klimatraktat. Han lærte, at den største årsag til at han brændte ud var at han lagde for meget betydning i de politiske lederes beslutninger og stillede forventninger til ting uden for hans indflydelsessfære. Han besluttede at reflektere over sit eget liv og det omkringliggende samfund, at reducere sit klimaaftryk ved at spise mindre kød, bruge offentlig transport og starte et affaldshåndtering projekt i sit lokalsamfund. Her er hans tips til unge klimaaktivister:

I. Bliv bevidst om dit økologiske fodaftryk; brug en lommeregner som Ecological Foot Print Calculator til at beregne det.

II. Reflekter over, hvordan du kan forbedre dit fodaftryk, og prøv at starte med små skridt.

III. Prøv at holde dig i form, dyrke yoga, dyrke en sport og kom af med din afhængighed af fossile brændstoffer ved at prøve at gå eller cykle. Du kan bruge apps som Walk 15 til at tælle dine skridt - jo mere du går, jo mere effekt kan du have.

IV. Regelmæssig meditation eller mindfulness øvelser hjælper med at håndtere stress og angst. Der er mange meditations apps, som unge kan bruge. Følgende er et link til en artikel, der har nogle gode anbefalinger - [The 12 Best Meditation Apps of 2021](#)

Bryd stilheden sammen - lad os snakke om det!

Vi står allerede overfor udfordrende klimænderinger.

Mange mennesker er i benægtelse og føler sig derfor alene med deres angst. De kan komme til at kompensere for undertrykte følelser gennem endnu mere forbrug. Denne følelsesfokuserede måde at håndtere situationen på er ikke konstruktiv.

Per Horberg, Earthbanc 2022

Unge mennesker har ikke råd til at overse det, der foregår - men der skal alligevel skabes en balance med at have det sjovt, og den yngre generation kan ikke tage hele byrden. De unge kan dog være ledere på en anden måde - gennem en meningsfokuseret måde at håndtere situationen på. Hvordan kan vi forblive håbefulde og give livet mening uden at falde sammen i apati eller fortvivlelse?

At håndtere en situation er hvad folk gør for at forsøge at minimere stress. Hvis vi prøver den følelsesmæssige måde, fortsætter vi med at undertrykke det. At håndtere noget gennem problemløsninger kan virke, når vi har magten til at bidrage til løsningen. Kan unge mennesker, der ofte lever i tættere og mere intens kontakt med spørgsmålet om livets mening, blive mere førende i en meningsfokuseret håndtering?

Vores anbefaling er at være vært for en ærlig samtale eller en dialogcafé i dit hjem, skole eller arbejdsplads. Følgende er de principper, du skal huske på, når du er vært for en sådan dialog:

- I. En klar invitation: Emnet for dialogen skal være enkelt for deltagerne.
- II. Et åbent sind og åbent hjerte: Gå ind i dialogen i et ikke-dømmende tilstand og bliv nysgerrig på dine deltagere.
- III. Lyt mere end du taler: Alle skal have lige chance for at tale.
- IV. Roller: Nogen skal tage noter, og nogen skal holde øje med tiden. Facilitatoren skal sørge for, at samtalen bliver på sporet.

Klima samtaler på en svensk skole.

Samarbejde på tværs af generationerne

Tidligere generationer har ikke lyttet til sig selv, deres børn eller naturen, når de har stræbt efter økonomisk vækst. Vi skal alle udvikle os i retning af at lytte mere.

Hvad er meningsfuldt? Hvad er bæredygtigt? Hvordan samarbejder vi bedre?

For unge mennesker handler meningsfuld håndtering om positive følelser og socialt samspil. Hvordan muliggør vi mere meningsfuld og respektfuld kommunikation mellem forældre, kammerater, lærere og ledere? Hvordan tillader vi åbne, spontane samtaler om komplekse, udfordrende problemer?

Hvordan styrker vi de unge til at forholde sig positivt til virkelige problemer? Kunne de følgende strategier fungere?

- Skabe fora til at dele følelser relateret til klima og andre spørgsmål.
- Gå i dialog om håndteringsstrategier og følelsesmæssige problemløsninger.
- Skabe måder at udvikle selveffektivitet - det at tro på ens egne evner til at opnå specifikke mål - i håndteringen klimaændringer.

Vejen frem kunne være indre vækst, drevet af at have det sjovt sammen. Dette er muligt, når unge kan stole på, at andre arbejder på en meningsfuld måde for en bæredygtig fremtid: Jeg kan se det globale arbejde for social retfærdighed, stærkere fællesskaber og bedre sundhed. Jeg er som ung ikke alene. Jeg er en del af en bevægelse, hvor der er brug for mig!

Skridt til handling i dag

At bevare håbet er vigtigt. At have det sjovt og bare være et ungt menneske, ubekymret og glad, udforske et meningsfuldt liv, inklusive livsudfordringer. Samarbejdet med forældre, pårørende og kammerater kunne være baseret på gensidig lytning.

Unge og senior klimaktivister, Bremley Lyngdoh, Stockholm 2022

Ældre kan være hjælpsomme og støttende ...

Men også træde tilbage for at give de unge plads til at finde deres vej.

Balancer dit digitale liv med et mere naturbaseret socialt liv. At mærke nettet af relationer i naturen skaber harmoni inden. Når man har denne forbindelse til naturen bliver det sværere at misbruge den eller lade andre agere på uholdbare måder.

Kom udendørs oftere. Find influencers, der har forstået dette, og lad dem inspirere dig.

Flere og flere influencers vågner op og sender et mere dybtgående budskab – pas på dit liv, andre mennesker og verden. Lyt mere til dem end til de overfladiske influencers.

Lad os forlade den individuelle ide om succes og ære. Vi lever midt i en global krise med klimændringer, krig og flygtninge. Vejen frem skal findes sammen med andre, og unge mennesker kan være førende. Lad os bryde følelser af hjælpeløshed ved at være og arbejde mere sammen. Mange voksne sidder fast i deres gamle mønstre - hjælpe dem facilitere fremskridt, ikke blokere det.

Social håndtering er meget sjovere end at være alene med bekymringerne og en god måde at møde nutidens kompleksitet på.

Undlad at undertrykke det - se og accepter det, og handle derefter! Husk, at håndtering er måden at møde virkeligheden på.

Konkrete handlinger er f.eks. at spise mindre kød, rejse mindre og reducere forbruget. Når vi taler om indre vækst, så er fordelen at man er på en betydningsfuld rejse sammen!

Husk, at kernen i et godt liv er tilgængeligt og bæredygtigt: Kærlighed, tætte relationer, sundhed, positiv tænkning, træning, natur, venner, nærvær og nysgerrighed...

Refleksioner fra en af Earthbancs frivillige Hani Abou Fadel, en ung libanesisk-svensk studerende ved Universitetet i Lund.

Digt: Have

Havearbejde er sådan en velsignelse
Hvor det hjælper at muliggøre enkelhed
Hvor det er mere end bare en tilføjelse
Det bidrager også til din fleksibilitet
At være gladere, dygtigere og kreativ

Når du har så mange frø
Du føler, at du er mere festlig
Hvor du ved, at du gør gode gerninger
Du gør verden til et sjovere sted
Frø bringer dog de bedste afgrøder

Afgrøder af forskellig art bringer glæde
Glæde med lykke som regndråber
Afgrøder er som dit glade sted
Hvor du spiser din håndlavede mad
Det har en meget meget speciel plads

For at indlede dit konstante gode humør
En anden tilføjelse til afgrøderne er dyr
Husdyr gør et unikt bidrag
Hvor du ejer mere end pelsede pattedyr
Men egne specifikke typer til tillæggelse

Får, grise, høns, køer og andre
Hvilke er de største reddere for gartnere
Det hjælper med at bringe mennesker og planter sammen
Hvor vi kan være med til at samle alle aspekter
I en bedre verden og livs navn

“

Mine andre refleksioner over dette program er, at det har hjulpet mig at være mere aktiv i forhold til klimaændringer, og blive overbevist om at ingen er for ung til at lede og at alle kan være aktivister hvis de bare har lidt medfølelse og forsigtighed.

”

Hani Abou Fadel
København 2022

Meningsfuld solnedgang af
Kurt Jane

En meningsfuld hverdag

Ideen om økonomisk vækst driver forbruget, og omvendt. Men forbrug fører som bekendt ikke nødvendigvis til en meningsfuld eller lykkelig hverdag. Det har også vist sig, at mens nye teknologier såsom sociale medier har deres gode sider, f.eks. at muliggøre hurtig og nem kontakt til mennesker rundt om i verden, eller til gamle venner, du ellers ville miste kontakten til, så har de også negative effekter på vores adfærd, som at bruge mange timer online foran en skærm frem for i direkte kontakt med andre mennesker. Sociale relationer er nøglen til at forme et meningsfuldt liv, men vi skal altid tænke grundigt over, hvilken slags sociale relationer vi gerne vil have og vedligeholde.

Vi kan alle lide og har brug for at blive inkluderet i sociale grupper. I skolen, i det lokale kvarter, i samfundet, i et land, på tværs af forskellige lande og i forskellige trossystemer. For at vide, hvem vi er, må vi også afspejle hvem vi er i andre, og således udvikle os sammen. Men vores verden er desværre fuld af billeder og symboler på personlig, individuel gevinst, rigdom og succes. Symboler og billeder af et pengebaseret 'rigt liv', af et liv drevet af forbrug og økonomisk vækst, som uundgåeligt fører til flere emissioner. Er det muligt at leve en anden form for 'rigt liv', der ikke driver stigende emissioner? Kan vi forestille os andre former for personlig vækst inden for forskellige slags sociale grupper og fællesskaber?

Forvandle dig fra 'talende hoved' til 'lyttende sind', og handle mere fra hjertet

Klima'fortælling / interview. København 2022

Empati og medfølelse er godt for dig og alle de personer, du holder af. Ingen penge i verden ville gøre dig lykkeligere end at give fra dit hjerte. Det styrker dit hjerte, dine relationer og de personer, du holder af. Dette kan gøre os udholdende og endnu mere modige. Så er det nemmere at sætte pris på livet og hverdagen.

At være et 'lyttende sind' frem for et 'talende hoved' ville gøre ethvert liv lettere og mere meningsfuldt at leve.

En måde at lære dette på er at belyse et problem og holde det i fokus uden at prøve at løse det. At være mere nærværende, lyttende og omsorgsfuld vil åbne nye døre. Både inden i og ud til andre menneskers hjerter og sind.

4.5. Accepter livslang læring i dine tankegange og dine sociale færdigheder

At få en god uddannelse er ikke slutningen på læring – at være et kultiveret menneske er lige så vigtigt. At være nærværende og nysgerrig forbedrer dine evner til at se tingene fra forskellige perspektiver, til at kunne forstå tingene på andre måder end din egen fortolkning af en situation. Kritisik tænkning og kreativitet er meget nødvendige i en verden, som ofte er formet omkring de meninger, som mennesker i traditionelle magtpositioner har.

Kommunikation kommer fra latin, 'communicare':
'to make common', at gøre fælles.

Tillidsfuld samskabelse, især angående komplekse spørgsmål, kan mobilisere de deltagende menneskers færdigheder; efterhånden som denne deltagelse bliver mere og mere udbredt, kan den blive en form for kollektiv intelligens. Denne nyttige ressource kan stimulere processer, der kan løse problemer og bygge broer i det globale samfund.

Når vi udvikler et naturligt inkluderende tankemåde, udnytter vi også vores interkulturelle kompetencer. Vi har jo alle brug for at blive inkluderet og elsket.

C6 – “Combat” som nøglen til forandringens indre døre

"For at bekæmpe en boss skal du først fange dens hukommelse i et sjælespejl. Når en boss's hukommelse er blevet fanget, kan du udfordre den i arenaen så mange gange, du ønsker." - World of Warcraft, Blizzard Entertainment

Især drenge spiller online spil. Mest populære er kampøjeblikkene i den klassiske "Warcraft" og den nyere "Fortnite". Dem vi kunne kalde de 'voksne drenge' har været hovedansvarlige for den materialistiske verden, ødelæggende krige og fossilindustrien. Alligevel spiller pigerne og de voksne piger også deres rolle i dette. Vi har næsten alle nydt godt af den uholdbare vækst i vestlige økonomier. Hvordan kan vi sammen omgående afbalancere dette til bæredygtighed gennem både klima- og social retfærdighed?

Kunne selve den virkelige verden bag ordet "kamp" være et link til både forståelse og udvikling af et mere bæredygtigt liv? Kunne "kamp" være en portal for "Ungdom og klima"? Kunne det, der får drenge i forskellige aldre til at spille, være en måde for unge mennesker og ældre af alle køn at leve et mere bæredygtigt virkeligt liv?

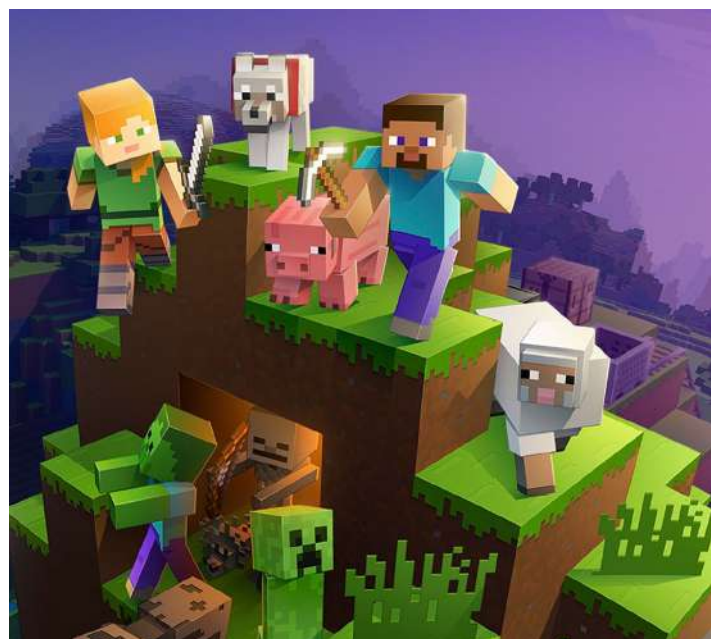

"Hvad er Minecraft?" fra [Minecraft.com](https://minecraft.com)

Interviews med **digitale playmakere** og **unge spillere**

Flere og flere voksne er i stigende grad opmærksomme på farerne ved klimændringer. Nogle udviklere af digitale spil mener, at gamification kan være en bro som hjælper spillere til at vænne sig til en anden, mere bæredygtig tankegang. Gennem at spille spil kan folk måske lære fakta om klimændringer, ændre deres holdninger og endda ændre adfærd i det virkelige liv.

Ved at bruge de samme strategier som krigsspil, kunne gamification fremme nye mønstre hos spillerne. Strategien er at udløse genkendelsescentret i vores hjerner. Alligevel er det en stor udfordring at tiltrække flere piger og kvindelige spillere. De digitale platforme for spil ser ud til at bygge på aktive, tæt på aggressive og dominerende strategier. Begyndelsen er måske den mest interaktive del af spillet. Spillerne chatter, mens de spiller. Så hvordan i alverden kan vi konstruere dette?

Fra Warcraft til Minecraft – at opbygge **bæredygtighed**

Minecraft har altid været mere konstruktiv end andre kampfokuserede spil, f.eks. Warcraft. Minecraft handler om at skabe mere end at ødelægge. Det har altid handlet om nysgerrighed og opdagelse. De senere versioner har endda opfanget nogle detaljer, som måske afslører "Nøgler til de indre døre".

I mange krigsspil, som Fortnite, har spilleren et virtuelt automatisk våben. Rollespilleren løber, sniger sig frem, mens de holder våbnet. Altid klar til at skyde. I Minecraft holder spilleren i stedet en hakke og baner sig vej ned i minen, udforsker muligheder for at finde guld eller et sted at stille et 'crafts' bord. Unge spillere, der er vant til Fortnite, udviser den samme spænding i at bane vej som i at skyde. Det ser ud til at fungere som en kanal for aggression - hak, hak, hak. Og så bygge, bygge, bygge. Så hvordan kan vi kanalisere dette mod bæredygtighed?

Minecraft Community Team bliver bæredygtig

"Hvad er Minecraft?" fra [Minecraft.com](https://minecraft.com)

"Efterhånden som vejret bliver varmere, og blomsterne blomstrer udenfor, begyndte community teamet her i Mojang Studios at tænke på nogle af de måder, vi bedre kan tage os af planeten på, både i Minecraft-verdenen og udenfor den. Vi kom ind på emnet miljømæssig bæredygtighed, som er et fokus på at opfylde nutidens behov uden at kompromittere planeten for fremtidige generationer.

Der er mange måder, hvorpå du kan skabe bæredygtige vaner i den virkelige verden.

Genbrug er en stor ting, ligesom det er at blive papirløs, dyrke din egen mad, donere ting, når du ikke har brug for dem længere, og bruge mindre vand og elektricitet. Men hvordan kan vi leve mere bæredygtigt i Minecraft-verdenen?"

Firmaet bag Minecraft begyndte at skabe nye spil ud fra spørgsmål som:

Hvad er dine passioner, når det kommer til at passe på vores planet? I modsætning til i Minecraft kan vi ikke bare skabe en ny verden, hvis vi bliver trætte af denne. Vi skal passe på den, vi har! Når det kommer til bæredygtighed, hvordan gør du så din del?

Har du lavet bæredygtige byggerier, mens du spiller? Du har måske gjort det uden selv at være klar over det... hvis du nogensinde har dyrket dine egne afgrøder, brugt en tørret tangblok i stedet for kul som brændstof eller plantet en træfarm, er du på vej!

I. Sæt solpaneler på dit tag – optjen point i spillet.

II. Konstruer unikke vindmøller som dem i den virkelige verden – producere vindenergi som et bæredygtigt alternativ til fossile brændstoffer.

III. Bygge en lejlighedskompleks med private terrasser til hver enkelt person – muligt at dyrke en blomstrende have med potteplanter selv på et lille sted.

IV. Reducer dit CO2-fodaftryk og din afhængighed af elektricitet. Som i en ørkenbiom, hvor ressourcerne er knappe – plant kaktusse for at spare på vandet.

4.6. Håndværk i den virkelige verden – en del af C6-formidlings- og kommunikationsplanen

C6 handler om at opmuntre unge mennesker til at leve bæredygtige liv. Ved at øge bevidstheden blandt unge, kan flere hverdagsliv blive bæredygtige og endnu sjovere. **Hvordan kan voksne facilitere bæredygtig ledelse hos unge mennesker?**

De fleste af os i Europa tror på, at demokratisk politik påvirker dette bedre end autokratisk politik. Alligevel er demokratiet skrøbeligt i mange lande. Interessant nok synes kunst og kunstnerisk udtryk at være et redskab både for autokratiske og demokratiske ledere. Jo flere mennesker tager del i samfundet, jo stærkere bliver demokratiet. Så bliver vi regelmagere, ikke regelmodtagere.

De unges spil kan være en platform. Hvis vi forvandler tiltrækningen af at kæmpe mod skygger i spillene til at omfavne vores kollektive skygger i det virkelige liv, kan vi fremskynde en passende adfærd med hensyn til klimaet.

Håndværk af Karim Manjra

Demokrati af Gayatri Malhotra

05. Vi taler allesammen bæredygtighedssproget

Til brugerne af denne håndbog har vi fundet frem til en interaktiv måde at visualisere og forstå Verdensmålene, da vi skal bruge vores fødder til at "Walk our Talk" og tage skridt til at implementere Verdensmålene i vores respektive samfund og lande. Vi bruger fodbold som en platform til at bruge vores fødder som en del af Team Verdensmål, der sigter mod at score de 17 globale mål inden 2030.

I løbet af de sidste par år har sport, inklusiv fodbold, vist sig at være en økonomisk og fleksibel platform til at fremme global fred og bæredygtige udviklingsmål. Vores arbejde hos Worldview Impact Foundation (WIF) med at give fodbold en chance har vist os, at fodbold har magten til at ændre liv globalt. Vores WIF-hold er overbevist om, at fodbold, blandt andre sportsgrene, er et meget kraftfuldt værktøj, der har potentialet til at tackle de udfordringer som mindst 10 af de 17 Verdensmål indebærer.

Hvordan sport kan sparke kulstof ud
UN COP26

Hvordan kan sport sparke kulstof ud?

En særlig sidebegivenhed "How sport can kick carbon" blev afholdt i Storbritanniens pavillon under FN's klimakonference - COP26 i Glasgow tilbage i november 2021, og viser succeshistorier om, hvordan alle sportsgrene flytter til GoZero i samarbejde med SkySports, fra fodbold til cricket til rugby til sejlskab. Tusind tak til vores grønne atleter fra Storbritannien, der tager klimaaktion globalt, som Martin Offiah MBE, Hannah Mills og Ebony-Jewel Rainford-Brent MBE.

Under Aidex & Development2030, afholdt i Bruxelles i november 2021, mødte vores WIF-team nogle utrolige mennesker og blev inspireret fra øjeblik til øjeblik. På denne baggrund har vi lært at udvikle vores egen retning og position inden for bistand og bæredygtighed.

Vi observerede, hvordan Football Fiesta fremhævede sin tilgang til at gøre Verdensmålene og deres budskab tilgængeligt for alle, ved at bruge sjove fremgangsmåder og deltagelse, der fungerede for alle, fra studerende til ambassadører, NGO'er til "økokrigere".

At bruge sport til udvikling og uddannelse er stadig utroligt vigtigt, og ved at kombinere dette med sikre og sjove rum, designede Football Fiesta-holdet en enorm ring med de 17 Verdensmål, så folk kan skyde specialdesignede fodbolde, der klistrede sig fast under hvert globalt mål - på samme måde som de dartpile, vi kaster, hænger fast på skiven.

Bremley Lyngdon under Aidex & Development2030 expo

Måder at bruge Verdensmålene på og hvordan man kan arbejde med dem

Nu vil vi gerne engagere brugerne af denne håndbog i måder at bruge Verdensmålene på, og hvordan man kan arbejde med dem på samfundsmæssigt niveau. Ved at bruge fodboldanalogien, kan du forestille dig at spille på Verdensmålholdet med dine 17 spillere (inklusive indskiftningsspillerne), og hver spiller på dit hold får til opgave at score på et af de globale mål inden 2030. Så form dit eget Verdensmålhold, og tag følgende anbefalede handlinger sammen med dine respektive fællesskaber, så du kan score alle de 17 Verdensmål inden 2030.

<https://www.theguardian.com/sustainable-business/2017/feb/24/quiz-how-much-do-you-know-about-the-sustainable-development-goals>

Score mål 1

Afskaf alle former for fattigdom i verden

1. Læg pres på dine lokale eller nationale regeringer for at udrydde ekstrem fattigdom for fattige mennesker i dine lokalsamfund, der tjener mindre end 1,25 USD om dagen i 2030. For at score dette mål kan du ringe til dit lokale parlamentsmedlem og få dit Verdensmålhold til at underskrive en indsamling.

2. Arbejd sammen med forskellige lokale organisationer for at opbygge modstandskraften hos de fattige og dem i sårbare situationer, og reducere deres eksponering og sårbarhed over for klimarelaterede ekstreme begivenheder og andre økonomiske, sociale og miljømæssige chok og katastrofer i jeres lokalsamfund inden 2030. For at score dette mål, skal du nå til NGO'er som Frelsens Hær, Røde Kors og Greenpeace.

Score mål 2

Stop sult, opnå fødevarerikkerhed og forbedret ernæring og fremme bæredygtigt landbrug

1. Arbejd sammen med dine lokale regeringer for at stoppe sult ved at sikre adgang for de fattige og sårbare mennesker, inklusive spædbørn, til sikker, nærrende og tilstrækkelig mad året rundt i dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du ringe til dit lokale parlamentsmedlem og få dit Verdensmålhold til at underskrive en indsamling.

2. Støt dine lokale landmænd og lobby dine lokale regeringer for at fordoble landbrugsproduktiviteten og indkomsterne for små fødevarerproducenter, især kvinder, oprindelige folk, familiebønder, pastoralister og fiskere, herunder gennem sikker og lige adgang til jord, andre produktive ressourcer og input, viden, finansielle tjenester, markeder og muligheder for værditilvækst og ikke-landbrugsbeskæftigelse i dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du købe mad og økologiske produkter fra dine lokale landmænd og dermed øge den lokale produktion af sæsonbestemt mad.

Score mål 3

Sikre sunde liv og fremme velvære for alle aldre

1. Læg pres på dine lokale regeringer for at opnå sundhedsdækning, herunder økonomisk risikobeskyttelse, adgang til væsentlige sundhedsydelser af høj kvalitet og adgang til sikker, effektiv, essentiel medicin og vacciner af høj kvalitet til overkommelige priser for mennesker, der bor i dit lokalsamfund, inden 2030. For at score dette mål kan du ringe til dit lokale parlamentsmedlem og få dit Verdensmålhold til at underskrive en indsamling.

2. Arbejd sammen med forskellige lokale organisationer for at væsentligt reducere antallet af dødsfald og sygdomme som følge af farlige kemikalier og luft-, vand- og jordforurening og kontaminering i deres lande. For at score dette skal du nå ud til NGO'er som Frelsens Hær, Røde Kors og Greenpeace.

Score mål 4

Sikre inkluderende og retfærdig kvalitetsuddannelse og muligheder for livslang læring

1. Arbejd sammen med dine lokale regeringer for at sikre, at alle piger og drenge har adgang til kvalitetsudvikling i den tidlige barndom, pleje og førskoleundervisning, så de er klar til grundskoleuddannelse i jeres lokalsamfund. For at score dette mål skal du finde en lokal Montessoriskole og lære om deres arbejde med udvikling i tidlig barndom ved hjælp af selvstyret læring som en del af førskoleundervisningen.

2. Arbejde med lokale uddannelsesinstitutioner for at sikre, at alle elever tilegner sig viden og færdigheder, der er nødvendige for at fremme bæredygtig udvikling, herunder blandt andet uddannelse for bæredygtig udvikling og bæredygtig livsstil, menneskerettigheder og ligestilling. For at score dette mål kan du uddanne dig selv og dit Verdensmålhold til at fremme en kultur af fred og ikke-voldelige adfærd, der vil bidrage til bæredygtig udvikling i dine lokalsamfund.

Score mål 5

Opnå ligestilling mellem kønnene og bemyndige kvinder og piger

1. Skab en bevægelse for at stoppe alle former for diskrimination mod alle kvinder og piger, der bor i dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du tale med dine mandlige venner og kolleger om aldrig at diskriminere mod kvinder og piger i nogen situation.

2. Skab en bevægelse for at eliminere alle former for vold mod alle kvinder og piger, der bor i dit lokalsamfund, inklusive menneskehandel og seksuel og andre former for udnyttelse. For at score dette mål kan du tale med dine mandlige venner og kolleger om at behandle kvinder og piger med respekt til enhver tid.

Kvindemarch i Los Angeles af Samatha Sophia

Score mål 6

Sikre tilgængelighed og bæredygtig forvaltning af vand og sanitet

1. Læg pres på dine lokale regeringer for at forbedre vandkvaliteten ved at reducere forureningen, eliminere dumpning og minimere frigivelsen af farlige kemikalier og materialer. Halvere andelen af ubehandlet spildevand og øge genanvendelse og sikker genbrug i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål øge bevidstheden hos unge mennesker om at reducere affald, genbruge gamle produkter for at undgå plastik forurening og giftig forurening af ferskvandsressourcer.

2. Tag lederskab for at beskytte og genoprette vandrelaterede økosystemer, herunder bjerge, skove, vådområder, floder, grundvandsmagasiner og søer i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål skal du arbejde sammen med dine lokale skoler og universiteter for at beskytte afvandingsområder og sikre, at forringede økosystemer genoprettes.

Score mål 7

Sikre adgang til overkommelig, pålidelig, bæredygtig og moderne energi

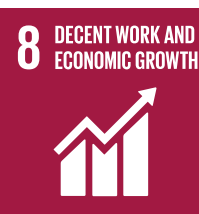
Solpaneler af Markus Spiske

1. Læg pres på dine lokale regeringer for at sikre adgang til overkommelige, pålidelige og moderne energitjenester i dit lokalsamfund inden 2030. For at score dette mål kan du ringe til dit lokale parlamentsmedlem, få dit Verdensmålhold til at underskrive en indsamling og få noget politisk opmærksomhed.

2. Lobby dine lokale energileverandører for at øge andelen af vedvarende energi væsentligt i det lokale energiforsyning inden 2030. For at opnå dette mål kan du skifte din egen energiforsyning til renere og vedvarende energileverandører og undgå brugen af fossile brændstoffer.

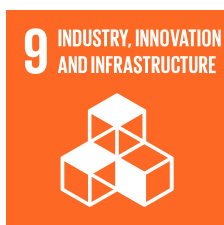
Score mål 8

Fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst, fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde

1. Læg pres på dine lokale regeringer for at fremme udviklingsorienterede politik, der understøtter produktive aktiviteter, anstændig jobskabelse, iværksætteri, kreativitet og innovation og tilskynder til formalisering og vækst af mikro-, små og mellemstore virksomheder i dit lokalsamfund. For at score dette mål skal du støtte dine lokale iværksættere ved at købe lokalt fremstillede varer og tjenester.

2. Lobby din beskæftigelsesminister for at opnå fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde for kvinder og mænd, herunder for unge og personer med handicap, og lige løn for arbejde af samme værdi i dit lokalsamfund. For at score dette mål skal du tilskynde dine lokale virksomheder til at skabe lige muligheder for udsatte mennesker og mennesker med særlige behov.

Score mål 9

Byg en robust infrastruktur, fremme inklusiv og bæredygtig industrialisering og fremme innovation

1. Arbejd sammen med dine lokale regeringer om at udvikle pålidelig, bæredygtig og modstandsdygtig infrastruktur, herunder lokal infrastruktur, for at støtte økonomisk udvikling og menneskelig velfærd med fokus på overkommelige og lige adgang for mennesker, der bor i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål, fremme fællesskabet og delte arbejdspladser og bæredygtige knudepunkter, hvor unge lokale iværksættere kan trives.

2. Sæt pres på din finansminister for at øge adgangen for små industrivirksomheder og andre virksomheder lokalt til finansielle tjenesteydelser, herunder kredit til en overkommelig pris, og deres integration i værdikæder og markeder i dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du ringe til dit lokale parlamentsmedlem og få dit Verdensmålhold til at underskrive en indsamling, og få lidt politisk opmærksomhed.

Score mål 10

Mindre ulighed

I can't breathe af Brat Sayles

1. Læg pres på dine lokale regeringer for at styrke og fremme den sociale, økonomiske og politiske inklusion af alle uanset alder, køn, handicap, race, etnicitet, oprindelse, religion eller økonomisk eller anden status i dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du ringe til dit lokale parlamentsmedlem og få dit Verdensmålhold til at underskrive en indsamling og få lidt politisk opmærksomhed.
2. Lobby din beskæftigelsesminister for at sikre lige muligheder og mindske uligheden, herunder ved at fjerne diskriminerende love, politik og praksisser og fremme passende lovgivning, politik og handlinger i denne henseende i dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du ringe til dit lokale parlamentsmedlem og få dit Verdensmålhold til at underskrive en indsamling og få lidt politisk opmærksomhed.

Score mål 11

Gør byer og bosættelser inkluderende, sikre, modstandsdygtige og bæredygtige

1. Lobby din transportminister for at give adgang til sikre, overkommelige, tilgængelige og bæredygtige transportsystemer for mennesker i dit lokalsamfund, forbedre trafiksikkerheden, med særlig opmærksomhed på behovene hos personer i sårbare situationer, kvinder, børn, personer med handicap og ældre personer. For at score dette mål kan du ringe til dit lokale parlamentsmedlem og få dit Verdensmålhold til at underskrive en indsamling og få lidt politisk opmærksomhed.
2. Læg pres på dine lokale regeringer for at reducere den negative miljøpåvirkning af menneskelige bosættelser, herunder ved at være særlig opmærksom på luftkvaliteten og kommunal og anden affaldshåndtering i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål kan du arbejde sammen med dine lokale kommuner for at fremme cykelvenlige infrastruktur og reducere trafikpropper og luftforurening.

<https://quizizz.com/admin/quiz/5ecb75d4f49d1e001bc9c7fa/unsdg-life-on-land>

Score mål 12

Sikre bæredygtigt forbrug og produktionsmønstre

1. Arbejd sammen med dine lokale kommuner for at reducere dit lokale madspild pro indbygger på detail- og forbrugerniveau med det halve, og reducere tillige fødevaretab langs produktions- og forsyningskæder, herunder tab efter høst i dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du bruge en app som 'too good to go' og samle mad fra lokale supermarkeder inden deres udløbsdato til distribution til de fattige og hjemløse.

2. Læg pres på dine lokale regeringer for at udvikle og implementere værktøjer til at overvåge den bæredygtige udviklings indvirkning på bæredygtig turisme, som skaber job, fremmer lokal kultur og produkter i dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du ringe til dit lokale parlamentsmedlem og få dit Verdensmålhold til at underskrive en indsamling og få lidt politisk opmærksomhed.

Score mål 13

Træf hasteforanstaltninger for at bekæmpe klimaændringer og deres konsekvenser

1. Arbejd sammen med dine lokale regeringer for at styrke modstandskraften og tilpasningsevnen til klimarelaterede farer og naturkatastrofer i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål kan du plante hjemmehørende træer for at afbøde den negative påvirkning af klimaændringer og trække kulstof ud af atmosfæren.

2. Arbejd sammen med dine lokale uddannelsesinstitutioner for at forbedre uddannelse, bevidstgørelse og menneskelig og institutionel kapacitet angående afbødning af klimaændringer, tilpasning, reduktion af påvirkninger og tidlig varsling for mennesker, der bor i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål kan du arbejde sammen med dine lokale skoler og gymnasier for at integrere undervisning i klimaændringer i læseplanen, og derved oplære den næste generation af klimaledere.

Score mål 14

Bevare og brug havene, havene og marine ressourcer til bæredygtig udvikling

1. Arbejd sammen med dine lokale myndigheder for at forhindre og markant reducere havforurening af enhver art, især fra landbaserede aktiviteter, herunder havaffald og næringsstofforurening i dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du øge dit lokalsamfunds bevidsthed om ikke at dumpe plastik eller giftigt affald i floder og vandløb, der fører til havene og oceanerne.

2. Læg pres på dine lokale regeringer for at bevare mindst 10% af kyst- og havområderne i overensstemmelse med national lovgivning og baseret på den bedste tilgængelige videnskabelige information i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål kan du arbejde sammen med haveksperter og videnskabsmænd for at uddanne offentligheden og politiske beslutningstagere om vigtigheden af at beskytte kyst- og havøkosystemer.

Score mål 15

Beskytte, genoprette og fremme bæredygtig forvaltning af skove, bekæmpelse af ørkendannelse og standsning af tab af biodiversitet

1. Lobby din miljøminister for at sikre bevarelse, restaurering og bæredygtig brug af terrestriske og indre ferskvandsøkosystemer, især skove, vådområder og bjerge, i overensstemmelse med forpligtelser i henhold til internationale aftaler i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål kan du arbejde sammen med naturbeskyttelsesorganisationer for at øge offentlighedens og politikernes bevidsthed om genopretning og bevarelse af forringede terrestriske økosystemer.

2. Lobby din miljøminister for at fremme implementeringen af bæredygtig forvaltning af alle typer skove, standse skovrydning, genoprette forringede skove og øge genplantning i dit lokalsamfund. Du kan score dette mål ved at arbejde sammen med unge mennesker og grønne frivillighedsorganisationer om at plante hjemmehørende træarter på ryddede arealer for at reducere jorderosion og trække kulstof ned fra atmosfæren.

3. Arbejd sammen med dine lokale regeringer for at træffe hasteforanstaltninger for at stoppe krybskytteri og handel med beskyttede arter af flora og fauna, og imødegå både efterspørgsel og udbud af ulovlige dyrelivsprodukter i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål kan du arbejde sammen med organisationer, der bekæmper smugling, for at øge offentlighedens og politikernes bevidsthed om at stoppe handelen med ulovlige dyrelivsprodukter og beskytte truede arter.

Landskab, af Christopher Sand-Iversen

Score mål 16

Fremme fredelige samfund for bæredygtig udvikling, give adgang til retfærdighed for alle og opbygge inkluderende institutioner

1. Opret en bevægelse for at stoppe misbrug, udnyttelse, menneskehandel og alle former for vold og tortur mod børn. For at score dette mål, kan du arbejde med anti-menneskehandel organisationer for at beskytte sårbare menneskers liv mod enhver form for kriminalitet.

2. Opret en interesseorganisation for at væsentligt reducere korruption og bestikkelse i alle dens former i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål kan du arbejde sammen med anti-korruptionsorganisationer for at holde offentlige og private institutioner ansvarlige for enhver form for korruption og magtmisbrug.

3. Læg pres på dine lokale regeringer for at sikre lydhør, inkluderende, deltagende og repræsentativ beslutningstagning lokalt. For at opnå dette mål kan du samarbejde med dine lokale kommuner om at oprette ungdomsråd, der kan rådgive lokale politikere om de unge generationers forhåbninger.

<https://sdgs.un.org/goals/goal15>

Score mål 17

Styrk midlerne til implementering og revitalisering af det globale partnerskab for bæredygtig udvikling

Finans

Arbejd med den private sektor for at mobilisere yderligere økonomiske ressourcer til dit lokalsamfund fra flere kilder for at implementere Verdensmålene. Du kan score dette mål ved at arbejde med pågældende virksomhedsledere, som kan tilbyde effektfulde investeringer ind for at opskalere grønne projekter og initiativer i dit lokalsamfund.

Teknologi

Arbejd sammen med dine lokale regeringer for at forbedre regionalt og internationalt samarbejde om adgang til videnskab, teknologi og innovation, og forbedre videndeling på gensidigt aftalte vilkår i dit lokalsamfund. Du kan score dette mål ved at arbejde på udvekslingsprogrammer blandt unge forskere for at fremme videnskab og teknologisk innovation.

Evneopbygning

Arbejd sammen med dine lokale og nationale regeringer for at øge international støtte til implementering af effektiv og målrettet evneopbygning i dit lokalsamfund, for at støtte lokale og nationale planer for implementering af alle bæredygtige udviklingsmål, herunder gennem nord-syd, syd-syd og trekantet samarbejde. Du kan score dette mål ved at udvikle partnerskaber med dine kolleger fra andre lande for at udveksle viden og opbygge evner hos unge ledere og iværksættere.

Handel

Arbejd sammen med dine lokale myndigheder for at realisere rettidig implementering af god markedsadgang på et varigt grundlag for produkter, der kommer fra dit lokalsamfund. For at score dette mål kan du arbejde med dit handelskammer for at skabe forbindelser med andre partnere i udlandet.

Multi-stakeholder partnerskaber

Læg pres på dine lokale regeringer for at tilskynde til og fremme effektive offentlige, offentlig-private og civilsamfundspartnerskaber, ved at bygge videre på erfaringerne og ressourcestrategierne fra partnerskaber i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål kan du arbejde med NGO'er og den private sektor for at opbygge langvarige samarbejder baseret på tillid og gensidig respekt.

Data, overvågning og ansvarlighed

Arbejd med dine lokale regeringer for at bygge videre på eksisterende initiativer til udvikling af målinger og indikatorer for fremskridt inden for bæredygtig udvikling, og støtte statistisk evneopbygning i dit lokalsamfund. For at opnå dette mål kan du arbejde sammen med universitetsstuderende om dataindsamling i realtid for at måle effekten af projekter, der implementeres for at nå Verdensmålene inden 2030.

06. Er det egentlig grønt?

Baggrund om grønvask

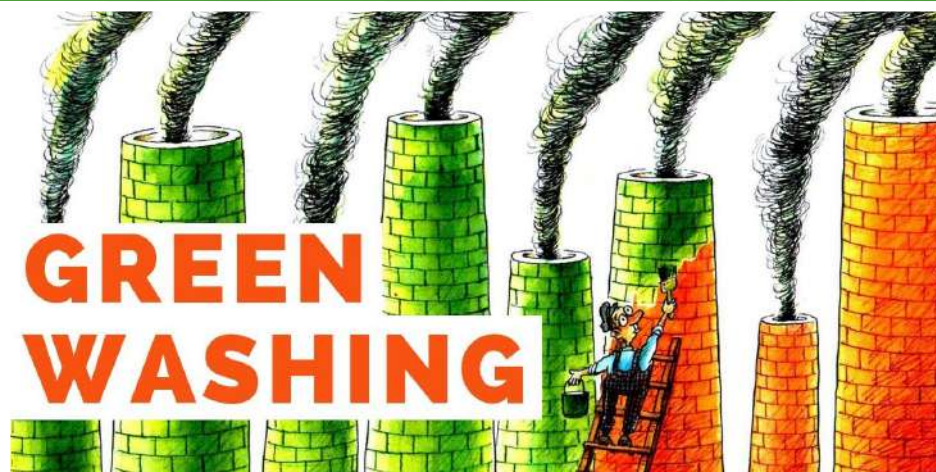
Moljæaktivisten Greta Thunberg skabte overskrifter i august 2021, da hun kritiserede modeindustrien for "grønvask".

Den tidligere Vogue Scandinavia-forsidepige Frida Thunberg var kendt for åbenhjertig kritik af magasinet.

Som en del af sin forsideafsløring sagde hun på Instagram: **'Det er officielt!'**

Greta Thunberg, Vogue Scandinavia 2021

What is greenwashing? af Eluxe Magazine

"Mange får det til at se ud, som om modeindustrien begynder at tage ansvar ved at bruge fantasibeløb på kampagner, hvor de fremstiller sig selv som 'bæredygtige', 'etiske', 'grønne', 'klimaneutrale' og 'fair', skrev hun.

"Men lad os være helt ærlige: Det her er næsten aldrig andet end ren grønvask. Du kan ikke masseproducere mode eller forbruge 'bæredygtigt', som verden er formet i dag. Det er en af de mange grunde til, at vi får brug for et systemskifte."

Fødevarerindustrien har også været en temmelig stor synder, når det kommer til grønvask, hvor virksomheder bliver beskyldt for at udføre markedsføringsbedrag, som dækker over at de har bidraget kraftigt til det globale plastikaffaldsproblem eller er uholdbare i deres produktionsproces.

greenwashing

(n.) deceiving people into thinking that a brand is green when **it is not**, by using loopholes in the law and using **vague terms** that mislead consumers.

Greenwashing af Justine Leconte

Andre industrier, der har gjort sig skyldige i grønvask, omfatter bilindustrien, for eksempel BMW, der reklamerer for en kulstoffri elbil, der har vist sig at omfatte muligheden for at inkludere en benzinmotor, hospitality industrien, hvor hoteller ivrigt annoncerer for bæredygtighedspriser, selvom prisen er for en enkelt lille forbedring af driften, og skønhedsindustrien, hvor mærker er blevet beskyldt for grønvask fænomenet.

En række virksomheder forsøger at fremstille sig selv som "bæredygtige", "etiske", "grønne", "klimaneutrale" og "fair" ved at bruge "fantasibeløb" på reklamer, der fremstiller dem i et godt lys. Dette er stort set altid intet andet end ren grønvask. Den måde verden er indrettet på i dag gør det umuligt at masse fabrikere modetøj eller forbruge "bæredygtigt". For at rette op på dette vil et nyt produktions- og cirkulationssystem være nødvendigt.

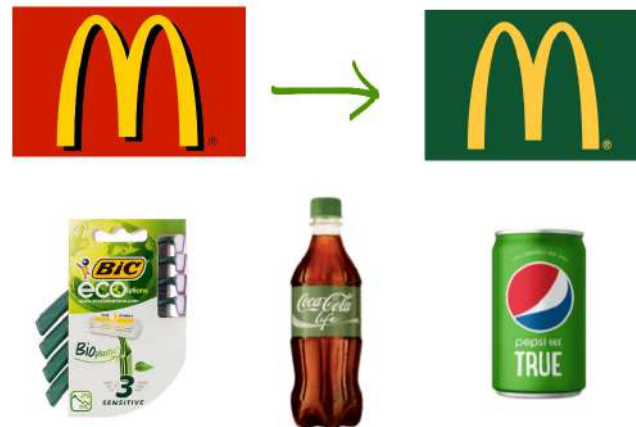

What Your Business Needs to Know About Greenwashing, Ryan Villarreal, 2021

Definition af grønvask

Når virksomheder og organisationer bedrager deres kunder eller publikum til at tro, at et produkt, en tjeneste eller selve organisationen er miljøvenlig eller bæredygtig, når den ikke er det, er denne praksis kendt som "grønvask".

Miljøaktivisten Jay Westerveld opfandt ordet tilbage i 1980'erne, da han boede på et hotel og lagde mærke til et skilt, der bad besøgende om at genbruge håndklæder, så de kunne hjælpe med at redde planeten. Mens han boede på et hotel, bemærkede Westerveld ironien i hotellets "Save the Environment"-skilt. Hans konklusion var, at hotellet lod være med at vaske håndklæder for at spare penge og gjorde det under dække af at være miljømæssigt ansvarlig.

Grønvask af Greenhero.info

Tre ting du skal vide om grønvask

1

Kunder forledes til at tro, at en organisation bekymrer sig om miljøet, når det faktisk er et marketing trick.

2

Modevirksomheder som ASOS, H&M og Zara er for nylig kommet under beskyldning for deres grønvask-praksis.

3

Disse problemer går tilbage til begyndelsen af 1980'erne.

<https://www.theguardian.com/fashion/2021/aug/10/greta-thunberg-ethical-fast-fashion-greenwashing>

<https://www.asa.org.uk/rulings/bmw-uk-ltd-a17-389311.html>

<https://edition.cnn.com/travel/article/eco-friendly-hotels-greenwashing-cmd/index.html>

<https://ethicalelephant.com/tarte-cruelty-free-vegan/>

<https://www.theguardian.com/world/2009/sep/13/body-shop-colombia-evictions>

<https://www.euronews.com/green/2020/09/09/what-is-greenwashing-and-why-is-it-a-problem>

<https://web.archive.org/web/20150923212726/http://www.dailyfinance.com/2011/02/12/the-history-of-greenwashing-how-dirty-towels-impacted-the-green/>

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/other/greenwashing/>

Konsekvenser af grønvask

Når det kommer til grønvask, ligger problemet i brugen af påståede miljøtiltag som et marketingværktøj snarere end som en måde at tage ansvar for miljøet på. Når det kommer til at købe varer eller tjenester, er forbrugere, især Generation Z-forbrugere, mere bekymrede for miljøpåvirkninger.

De er villige til at betale flere penge for miljøvenlige produkter, så hvis en virksomhed hæver prisen på sit produkt og markerer det som bæredygtigt, kan det tjene flere penge, end hvis produktet ikke blev markedsført på den måde.

Greenwashing af Thosidesna

'Miljøbevidste' virksomheder udnytter folks bekymring om miljøet ved at prioritere overskud frem for miljøforvaltning, mens de ikke reelt implementerer nogen forbedringer. De er uvidende om de miljømæssige konsekvenser af deres markedsføringsbeslutninger.

En industris indvirkning på klodens forurening og forringelse kan blive forværret, hvis denne forretningsmodel bliver vedtaget. En af de værste forurenere på jorden - og en stor grønvask forbryder, som Greta Thunberg påpegede - er modesektoren, som producerer 10% af alle menneskelige kulstofemissioner og er den næststørste vandforbruger på planeten.

Grønvask af Minimalist The Label

<https://www.euronews.com/green/2021/07/02/eu-fashion-brands-found-to-be-lying-about-the-sustainability-of-their-fabrics>

<https://www.theguardian.com/sustainable-business/2016/aug/20/greenwashing-environmentalism-lies-companies>

<https://www.mckinsey.com/industries/consumer-packaged-goods/our-insights/true-gen-generation-z-and-its-implications-for-companies#>

<https://www.euronews.com/green/2020/09/09/what-is-greenwashing-and-why-is-it-a-problem>

<https://www.weforum.org/agenda/2020/01/fashion-industry-carbon-unsustainable-environment-pollution/>

<https://edition.cnn.com/style/article/terms-to-understand-fashion-s-role-in-climate-crisis-sept/index.html>

<https://www.forbes.com/sites/beauriver/2021/04/29/the-increasing-dangers-of-corporate-greenwashing-in-the-era-of-sustainability/?sh=4c923624a325>

Er det ikke sandt om alle brancher? Mange fødevarer virksomheder markedsfører nu deres produkter som miljøvenlige, så de kan skabe et socialt ansvarligt image overfor forbrugerne.

Det blev for nylig afsløret, at Quorn, en vegansk og vegetarisk fødevarer virksomhed med hovedkvarter i Storbritannien, var involveret i grønvask, da det hævdede, at dets produkter kunne hjælpe forbrugerne med at reducere deres CO2-fodaftryk, men ikke forklarede, på hvilke måder dette var muligt.

Sådan identificeres grønvask

Ingen ønsker at lade sig narre til at tro noget, der ikke er sandt, især når det kommer på bekostning af at forårsage miljøskader. Det er afgørende at identificere og påpege grønvask for at hjælpe med at sætte en stopper for denne praksis. Her er et par forslag:

Tro ikke på de grønne buzzwords: Ordene "miljøvenlig", "genanvendt", "bæredygtig" og "vegansk" er almindelige markedsføringsbuzzwords, som bør tages med et gran salt. Firmaerne forklarer ikke, hvordan de er nået dertil, men de vil alligevel bruge disse ord. Det kan være grønvask, hvis de ikke giver dig flere oplysninger, så foretag lidt research før du køber.

Undersøg virksomheden lidt: Mens nogle produkter og tjenester markedsføres som eller er miljøbevidste, er virksomheden som helhed det måske ikke - tænk på eksemplet at købe et vegansk læderbælte fra en jeansproducent, der aktivt forurener floder, eller at købe chokolade med genanvendelig emballage fra en virksomhed der også sælger engangs vandflasker af plastik.

Bekræft alt om virksomheden: Hvis en virksomhed i virkeligheden gør, hvad den siger, den gør, vil det sandsynligvis blive bekræftet af en tredjepart. Miljørevisionsorganisationer burde have givet virksomheden deres stempel.

Corporate grønvask af SeagoingGreen

Grønvask af ABC

I USA kan miljøsvig straffes med op til ti års fængsel; i Europa overvejer man nu lovgivning, der forbyder grønvask. Med dette i tankerne er det vigtigt at undersøge, om grønvask er forbudt i det land, hvor produktet eller tjenesten er fremstillet, og følge op med en officiel rapporteringsproces for at sikre, at virksomheden holdes ansvarlig.

Links:

<https://sustainableenviro.com/sustainability-risk-management/third-party-verification/>
<https://earth911.com/business-policy/what-is-greenwashing/>
https://www.birdlife.org/news/?_sft_location=europe-and-central-asia
<https://www.globalcitizen.org/en/content/fast-fashion-how-to-be-sustainable/>

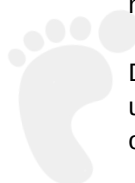
Ting vi kan gøre

At sikre, at de produkter og tjenester, vi køber, gør deres del for at komme klimaproblemet til livs, kan gøres ved at undersøge om de begår grønvask og anden modstridende adfærd og råbe op om det. Vi kan alle tage affære.

Hvis du er bekymret for 'fast fashion's påvirkning af miljøet, kan du måske overveje at implementere nogle miljøvenlige forslag som et middel til aktivt at bekæmpe fænomenet. Det er også umagen værd at følge med og lære af [disse](#) anti-fast fashion aktivister.

Hvis du er bekymret for fødevareindustriens grønvask, findes der [her](#) en liste over klimavenlige erstatninger for nogle af dine yndlingsretter.

Der er flere måder, hvorpå du kan blive involveret i kampen mod klimaændringer ved at lancere din egen underskriftsindsamling. Ved at lancere en underskriftsindsamling til dit miljø- eller klimaministerium, kan du også opfordre verdens ledere til at hjælpe med at løse klimaspørgsmålet og beskytte planeten.

CKomposterbar kaffe af Brian Yurasits

Links:

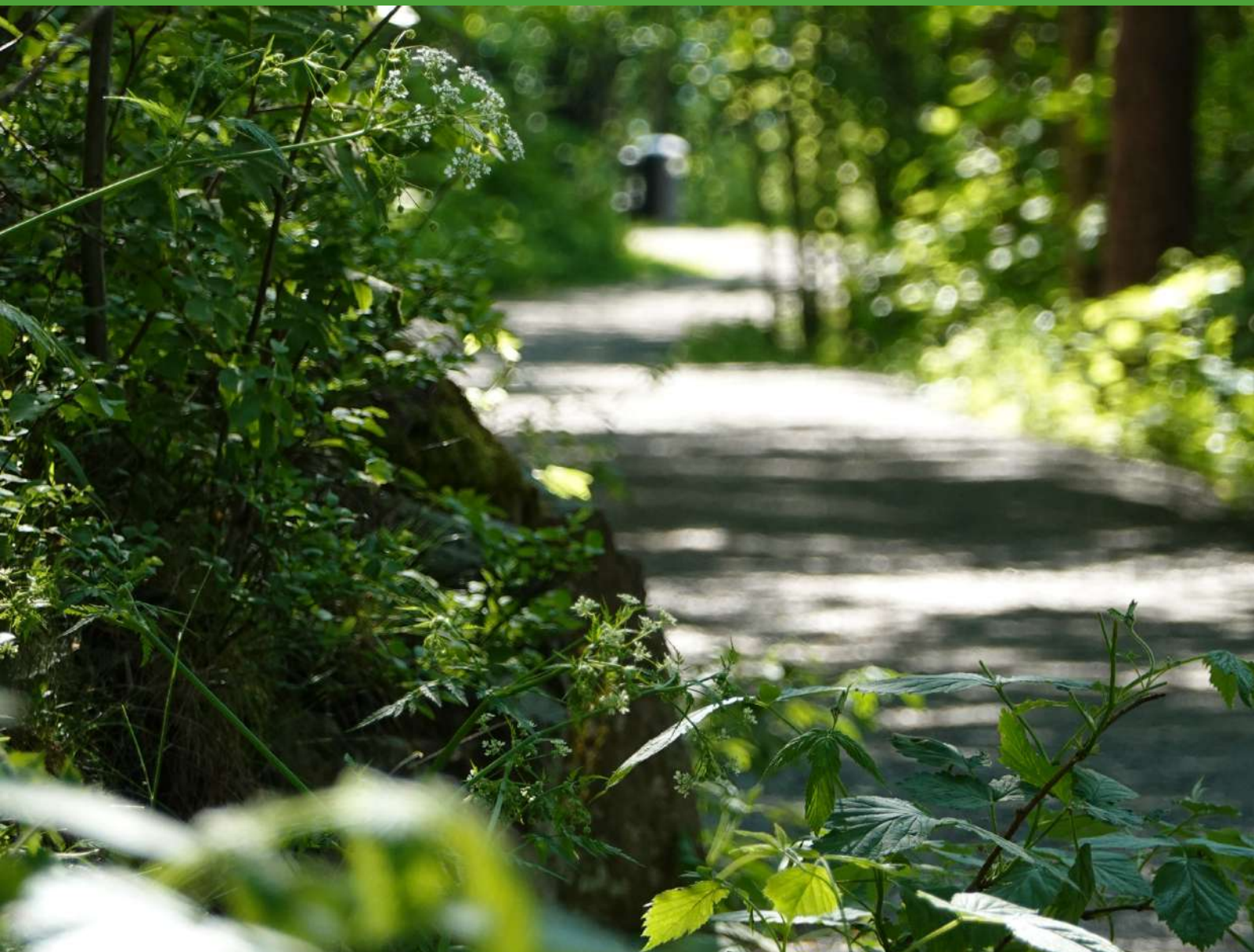
<https://www.globalcitizen.org/en/content/sustainable-fashion-activist-follow-social-climate/>
<https://www.globalcitizen.org/en/content/climate-friendly-food-alternatives/>

Underskriftsindsamlinger vi kan underskrive

<https://www.globalcitizen.org/en/action/business-leaders-step-up-and-stop-climate-change/>
<https://www.globalcitizen.org/en/action/protect-the-planet/>

Quiz vi kan tage for at forstå grønvask

<https://study.com/academy/practice/quiz-worksheet-what-is-greenwashing.html>
<https://www.buildinggreen.com/blog/green-or-greenwash-quiz>
<http://dictionary.education/english/quiz/greenwash>

07. Grøn kunst

De casestudier, som SixtyEight Art Institute og Caserm Archeologica har udvalgt, kan deles i to kategorier, baseret på lidt forskellige forståelser af kreativitet:

- Nogle af de præsenterede cases bruger kreativitet til at reagere på klimaændringer ved at fokusere på bæredygtighed, og disse er blevet valgt for at inspirere til efterligning af god praksis (case 1 og 2).
- De øvrige cases er mere kunstneriske i deres tilgange - kunstnere og kunstnerkollektiver, som har en praksis, der er forskningsbaseret og kan inspirere til refleksion og sætte gang i diskussion (case 3, 4 & 5).

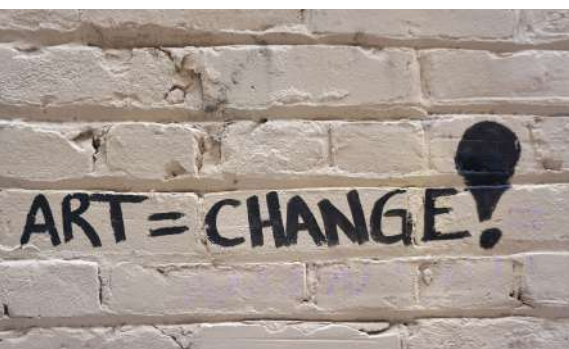

Grøn kunst af Omar Flores

Materialet som præsenteres på de følgende sider er indsamlet ved at anvende to typer forskningsmetoder: 'desk research' og etnografiske interviews. Disse metoder bliver kort præsenteret i forhold til etnografisk arbejde, dvs. studiet af en gruppe mennesker i forhold til et socialt fænomen, f.eks. fødevarefællesskaber og deres praksis (hvad de gør i dagligdagen) i forhold til bæredygtighed.

'Desk research' refererer til at analysere allerede tilgængelige data, hvilket betyder at bruge websider (digital desk research), tidsskrifter eller akademiske bøger eller artikler til at finde information. Denne type forskning er kendt som 'sekundær forskning', da forskeren ikke selv indsamler data, men bruger og udvælger allerede tilgængeligt materiale. Denne type forskning er meget almindelig i marketinganalyse og bruges som rygraden i interviews eller andre primære forskningsmetoder..

Etnografiske interviews er en af de vigtigste metoder til at indsamle data. Interviews kan være af forskellige typer: strukturerede interviews (spørgsmål skrives før interviewet og følges nøje, når interviewet gennemføres); semistrukturerede interviews (spørgsmål skrives før interviewet og følges løst, når interviewet gennemføres, hvilket giver intervieweren frihed til at tilpasse sig omstændighederne og tilføje flere spørgsmål afhængigt af relevansen af det, den interviewede personen siger); eller ustrukturerede interviews (der er ingen spørgsmål, blot emner af interesse, hvorfra intervieweren opfinder spørgsmål på stedet).

Utopi af Cho

Den sidste form for interview bør kun anvendes af professionelle antropologer, da det er ret udfordrende og kræver en bred vifte af erfaring.

I slutningen af nedenstående cases er der skitseret en praktisk vejledning til hvordan man strukturerer og gennemfører et interview. På denne måde har læseren mulighed for at lære nogle praktiske færdigheder, som yderligere kan anvendes til at skabe forskningsbaseret indhold, der har til formål at inspirere til ny adfærd og sætte gang i informative diskussioner i læserens lokalsamfund eller fællesskab.

Første Case:

KØBENHAVNSFØDEVAREFÆLLESSKAB
www.kbhff.dk

KBHFF: Interview situation (2022).
Foto: Jacopo Tonelli 321Video

KBHFF: Omdeling af mad til medlemmerne (2022).
Foto Martina Tognelli

Hvad:

En non-profit organisation, grundlagt i 2008. Der er forskellige afdelinger i København.

Som organisation køber de økologisk og lokalt dyrket frugt og grønt og distribuerer det i København til deres medlemmer.

Hvem:

Grundlæggerne hentede inspiration fra en amerikansk organisation som hedder "Park Slope Food Coop".

Hvordan:

Det er en medlemsbaseret organisation, hvor folk melder sig frivilligt 3 timer om måneden, mod at de kan købe poserne med grøntsager. På det seneste har de indført et støttemedlemskab, som giver folk, der ikke melder sig frivilligt, mulighed for at købe produkterne til en lidt højere kurs.

Hvorfor er det relevant?

Selvom de ikke refererer direkte til klimakrisen, taler deres handlinger for sig selv. De køber lokalt og distribuerer poserne med grøntsager gennem servicepunkter i hvert kvarter, som er placeret i allerede eksisterende infrastruktur såsom skoler eller hoteller. De bruger så lidt emballage som muligt ved at lægge varerne i genanvendelige tekstilposer.

Derudover skaber de et fællesskab omkring det at købe mad - de skaber arrangementer for at øge følelsen af tilhørsforhold blandt medlemmerne, og for at fremme deres initiativer.

Et eksempel på deres produkter

Mel fra andelsgården Brinkholm. De leverer mel formalet af hvede, Ølands hvede og rug. De to første korn dyrker Brinkholm selv, mens rugen dyrkes af en anden landmand på Midsjælland. Den første søndag i hver måned maler frivillige melet. Det bliver fræset på en stenmølle. Da denne proces ikke opvarmer melet så meget som en konventionel valsemølle gør, bevares adskillige vitaminer og smagsstoffer. Til gengæld er melet tungere.

Hvad kan vi lære af det?

Denne organisation kan inspirere os til at tænke over vores fødevarerforbrug, og hvad vi kan gøre for at reducere CO₂-fodaftrykket hvad angår for eksempel transport og alternative måder at dyrke fødevarer på. I mange europæiske lande er der lignende organisationer, som har til formål at reducere fødevarerproduktionens CO₂-aftryk, for eksempel ved at købe lokalt og spise sæsonbestemt.

Anden Case

LOTTOZERO/TEXTILE LABORATORIES www.lottozero.org

Hvem:

Lottozero/Textile Laboratories er et forsknings- og netværkscenter for kunst, design og tekstilkultur, aktivt siden 2016. Det blev skabt efter omdannelsen af et forladt lager for engrossalg i Prato, en toscansk by der er berømt for sin tekstiltradition. Lottozero er et konsulentstudie, et kreativt knudepunkt med et udstillingsområde, et co-working-område og et værksted, der er åbent for eksperimenter med tekstiler.

Hvordan:

Lottozeros aktiviteter er hovedsageligt rettet mod folk, der arbejder inden for design, tekstilkunst og mode. Personalet etablerer forbindelser mellem unge talenter og kendte lokale virksomheder. Dette link giver begge partnere mulighed for at drage fordel af udviklingen af innovative produkter af høj kvalitet med lav miljøbelastning. For at nå dette mål har Lottozero et kunstresidency og et udstillingsprogram, som giver unge designere mulighed for at bo i en lejlighed i centrum af byen, mens de arbejder med lokale virksomheder og producenter. Denne krydsbefrugtning fører til skabelsen af nye tværfaglige projekter og nye former for viden og ekspertise. For at løse problemet med 'fast fashion' promoverer teamet begivenheder – såsom Fashion Revolution Fair – hvor folk kan købe tøj og artefakter af god kvalitet lavet af italienske håndværkere, for at øge bevidstheden om værdien af kunsthåndværk, tekstilproduktion og kvalitetsmode.

Lottozero/Textile Laboratories arrangerer også bæredygtige designkurser og workshops for studerende på forskellige universiteter. Deltagerne inviteres til at reflektere over og forestille sig nye mulige tilgange og løsninger relateret til materialer, processer og ressourcer, men også til at udforske konstruktionsmetoder, anvendelses- og forbrugsformer, informationssystemer, gennemsigtighed og sporbarhed.

Hvad:

Lottozeros familiehistorie består udelukkende af kvinder. De sigter mod at skabe et åbent og multifunktionelt rum i Prato, hvor unge kreative, kunsthåndværkere, kunstnere og designere kan skabe diskussion og dele bedste praksis inden for fremstilling og kulturarv. På grund af det faktum, at de genanvendte et tidligere lager til at etablere deres aktiviteter, betragtes Lottozero som et byfornyelsesprojekt, som bidrager til byens sociale og kulturelle scene.

Lottozero / textile laboratories
www.lottozero.org

Lottozero / textile laboratories – Fashion Revolution Fair (2017) | www.lottozero.org

Hvorfor er det relevant?

Lottozero sigter mod at skabe en funktionel kontekst for udvikling af iværksætteri og ungdomsbeskæftigelse i tekstilindustrien, og tilskynder til deltagelse af fagfolk. Disse er ofte i en ugunstig position på grund af manglen på steder til eksperimentering, diskussion og adgang til information.

Centret er bygget på værdierne: kollektiv vision, inklusion, deling, kvalitet, åbenhed, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed, og en non-profit mentalitet. Den omfattende viden hos Lottozero suppleres af ekspertisen fra det historiske tekstildistrikt i Prato og af et udbredt og pålideligt netværk af fremragende fagfolk, der bliver talentspejdet fra hele verden.

Et eksempel på deres produkter

Et af de projekter, der er mest repræsentative for Lottozeros engagement i cirkulær økonomi og bæredygtighed, er Circular Wool, et igangværende forskningsprojekt i samarbejde med R.S. Ricerca e Servizi, der har til formål at omdanne affald, især uld, fra lokale malkekvæg til råmateriale til tekstiler.

Projektet udvikles i samarbejde med forskellige brands og værdsætter design og produktion af innovative produkter, som har en kort forsyningskæde. Merværdien gives gennem et højt niveau af automatisering og højkvalitetsdesign som påføres produktet, hvilket er med til at formidle begrebet cirkularitet i historiefortællingen om det endelige produkt.

Hvad kan vi lære af det?

Modeindustrien genererer meget forurening. Når du køber tøj, kan du dog huske på et par tips, der hjælper dig med at reducere dine emissioner. Forsøg at vælge tøj, der har en længere levetid, eller som er skabt af genbrugsvarer. Vælg bomuld frem for plastikbaserede materialer som rayon og polyester, og undgå såkaldt 'fast fashion', hvor tøjet ikke er lavet til at holde ret længe.

**Lottozero / textile laboratories
Fashion Revolution Fair(2017)
www.lottozero.org**

TREDJE CASE

SUPERFLEX website: superflex.net

SUPERFLEX: Dive-In (2019) Photo: Lance Gerber

SUPERFLEX: Dive-In (2019) Photo: Lance Gerber

Hvem:

SUPERFLEX er et kunstnerkollektiv etableret i 1993 af Jakob Fenger, Bjørnstjerne Christiansen, og Rasmus Rosengren Nielsen.

Hvad:

SUPERFLEX har konsekvent samarbejdet med en bred vifte af fagfolk og almindelige borgere, fra gartnere til ingeniører til unge mennesker. Deres måde at arbejde på er tæt forbundet med ideen om at skabe alternative modeller for social og økonomisk organisering. Deres kunstværker har derfor taget form af energisystemer, drikkevarer, skulpturer, kopier, hypnose-sessioner, infrastruktur, malerier, planteskoler, kontrakter og offentlige rum.

Hvorfor er deres praksis relevant?

Deres måde at arbejde på redefinerer konstant tanken om deltagelse og engagement. Især nyere værker har udvidet begrebet deltagelse til at omfatte andre dyrearter.

[Interview / Dive-In : https://www.youtube.com/watch?v=cnz2aAKsRB8](https://www.youtube.com/watch?v=cnz2aAKsRB8)

[Interview / Urban Space : https://www.youtube.com/watch?v=rCo4Mg3Rdk](https://www.youtube.com/watch?v=rCo4Mg3Rdk)

[Interview / Their story as a artist's collective : https://www.artspace.com/magazine/interviews_features/ga/an-interview-with-superflux-the-danish-artists-group-behind-flooded-mcdonalds-55012](https://www.artspace.com/magazine/interviews_features/ga/an-interview-with-superflux-the-danish-artists-group-behind-flooded-mcdonalds-55012)

Specifikke projekter

1

Interspecies Assembly (2021) er sammensat af en række lyserøde marmorskulpturer arrangeret i en brudt cirkel og installeret i Central Park (NYC). Tanken bag værket er at skabe et miljø, hvor mennesker skal standse op og blive opmærksomme på eksistensen af andre dyrearter. Omkring den brudte cirkel er klausulerne i en Interspecies-kontrakt præget i skulpturerne. Mennesker bliver på denne måde bedt om at reflektere over deres rolle i forhold til andre arter og overveje at ændre deres adfærd over for dem.

Interspecies Assembly installeret i Central Park, New York City, 2021.
Foto: Lance Gerber

2

Dive-In (2019) er et arkitektonisk værk beliggende i Coachella Valley, Californien. Strukturen er en drive-in-biograf for mennesker, men vil blive til en marin infrastruktur for fisk og andre havdyr, når havniveauet stiger. Værket er udviklet i samarbejde med Dr. Alex Jordan, en ekspert i fisks kollektive adfærd, som foreslog den lyserøde farve, fordi den tiltrækker koralpolypper og faciliterer biodiversiteten.

Interspecies Assembly installeret i Central Park, New York City, 2021.
Foto: Lance Gerber

Hvad kan vi lære af det?

SUPERFLEX's værker har til formål at stimulere vores nysgerrighed og hjælpe os til at se på virkeligheden fra forskellige perspektiver. SUPERFLEX fremhæver, hvordan kunst kan sætte gang i diskussionen ved at vi bruger vores fantasi og ved at vi arbejde sammen!

[Interview / Dive-In : https://www.youtube.com/watch?v=cnz2aAKsRB8](https://www.youtube.com/watch?v=cnz2aAKsRB8)

[Interview / Urban Space : https://www.youtube.com/watch?v=rICo4Mg3Rdk](https://www.youtube.com/watch?v=rICo4Mg3Rdk)

[Interview / Their story as a artist's collective : https://www.artspace.com/magazine/interviews_features/qa/an-interview-with-superflux-the-danish-artists-group-behind-flooded-mcdonalds-55012](https://www.artspace.com/magazine/interviews_features/qa/an-interview-with-superflux-the-danish-artists-group-behind-flooded-mcdonalds-55012)

FJERDE CASE

Åsa Sonjasdotter website: potatoperspective.org

Hvem:

Åsa Sonjasdotter er en kunstner, forsker, tilrettelægger og forfatter, der bor på øen Ven i Sydsverige og i Berlin, Tyskland. Hun har en MFA fra Institut for Teori og Kommunikation på Det Kongelige Danske Kunstakademi. Siden 2014 har hun været forskningsstuderende ved Art Department, University of London, UK.

Hvordan:

Hendes praksis undersøger vidensdelingsprocesser mellem dyrearter, hukommelse, tab forårsaget af dyrkning af planter, og billeder og historier.

Hvorfor er hendes praksis relevant?

Hun tackler klimakrisen ud fra et historisk og feministisk perspektiv, som bygger på en dyb forståelse for brug og misbrug af jord. Hun arbejder kollektivt og opbygger sin kunstneriske forskning i samarbejde på tværs af discipliner. Derudover skaber hun fællesskaber gennem diskussioner og aktiviteter med andre.

Specifikke projekter

1

Peace with the Earth, Tracing Agricultural Memory – Refiguring Practice (Archive Books, 2019). I sin seneste publikation spørger hun ind til oversete landbrugshistorier forbundet med hoved afgrøderne emmerhvede, kartofler og majroer.

2

Grundlæggende medlem af *The Neighborhood Academy*, et bottom-up læringssted og en filial af Prinzessinnengarten, en byhave i Berlin, Tyskland.

3

Potatoes' Perspective (siden 2005, løbende). Kartoffler blev først introduceret til Europa efter opdagelsen af 'den nye verden'. I det 17. århundrede, med indhegningen og privatiseringen af jord, blev kartofler en livredder for dem, der mistede deres gårde. Disse ældre kartoffelsorter der findes i Europa, er håndgribelige og levende vidner om måden, hvorpå relationen til fødevarer er blevet omdannet til det store, globale system, der er fremherskende i dag – et system, der har et presserende behov for revision, som den nuværende krise viser. Ved at spore udviklingen tilbage i tiden og lære af de ældre landbrugsmetoder, som disse kartofler blev avlet til, ser dette kunstværk på måder, hvorpå man kan genskabe de nærende relationer der opstår når man dyrker jorden. En del af dette projekt er udviklet sammen med et samfund af landmænd i Sankt Ibb, Ven, Sverige.

Hvad kan vi lære af det?

Historien bag, hvad vi spiser, er mere indviklet end man skulle tro. Frø kan fortælle historier om vores forhold som mennesker og tackle forestillinger om magtforhold.

[About Seeds' Project : https://www.youtube.com/watch?v=Br7Xdcg6Kug](https://www.youtube.com/watch?v=Br7Xdcg6Kug)

[About Potatoes' Prospective : https://www.youtube.com/watch?v=mE-wdRuB83E](https://www.youtube.com/watch?v=mE-wdRuB83E)

Installationsbillede, bagerst: Åsa Sonjasdotter:
Cultivating Abundance (2022).
Foto: Jenny Sundby

Åsa Sonjasdotter: *Cultivating Abundance*:
workshop. Detail (2022).
Foto: Jenny Sundby

Åsa Sonjasdotter: *Cultivating Abundance*: workshop.
(2022). Foto: Jenny Sundby

Åsa Sonjasdotter: *Cultivating Abundance*:
workshop. Detail (2022).
Foto: Jenny Sundby

FEMTE CASE

Roberto Ghezzi og NATUROGRAFIE© www.robortoghezzi.it

Hvem:

Roberto Ghezzi (1978) er en italiensk kunstner fra Cortona (Toscana). Oprindeligt uddannet i familiens skulpturatelier, studerede han derefter på kunsthøjskolen i Firenze. Han begyndte at udstille i 90'erne, og siden da har han vist sine kunstværker på forskellige italienske og internationale gallerier og museer.

Hvordan:

Ghezzi's arbejde er baseret på en dyb interesse for landskabet, som han undersøger både gennem billedgengivelse og i direkte kontakt med det naturlige miljø. Hans malerier og tegninger af landskaber og miljøer fungerer ofte som skitser til skulpturelle værker og Naturografie-serien, som er blevet fokus for hans arbejde.

Hvorfor er hans praksis relevant?

Hans kunstværker giver publikum mulighed for at opleve landskabet fra et nyt og uventet perspektiv, med minimal indblanding af kunstnerens hånd. Hans kunstværker foreslår en ny dialog mellem kultur og natur, som er baseret på forståelsen af naturlige steder som kanal for kunstnerens kreationer. Ud over den kunstneriske værdi, giver NATUROGRAFIE©-projektet os mulighed for at kortlægge et geografisk område ved at understrege værdien af landskabet og dets rige biodiversitet.

Roberto Ghezzi – kunstneren | www.robortoghezzi.it/artista

Naturografie © – detalje (2022) | Foto: Roberto Ghezzi

Specifikke projekter

Ghezzi's praksis med at fremstille Naturografie-lærrederne, som han har udført i løbet af et årti, går ud på at installere de behandlede lærreder i miljøet, typisk i vandløb eller i jorden. I løbet af en måned til et år, finder naturlige processer sted på den behandlede overflade, som efterlader spor såsom skimmelvækst og dyrenes små fodspor. Lyset, vandet og de levende væsener indvirker på lærrederne og skaber levende og altid anderledes billedlandskaber. Når Ghezzi fjerner lærrederne fra naturen, fikserer han dem på det givne stadie af hvad der ellers ville være en løbende udvikling af de naturlige processer, for at vise os et eksempel på naturens arbejde. Denne metode, i modsætning til at skildre landskabet gennem for eksempel malerier og tegninger, tager en anden tilgang til undersøgelsen af forholdet mellem natur og kultur. Den tilbyder et alternativ til den dominerende fortælling i den vestlige kultur om, at mennesker er naturens herrer, og viser os i stedet, hvordan naturen er den store hovedperson, og at mennesker eksisterer i og med den. I NATUROGRAFIE© lader kunstneren naturen "arbejde" over dens lange, cykliske tid.

Naturografie © – processen i København (2021)
Foto: Roberto Ghezzi

Naturografie © – fra udstillingen *The Writing of Nature* (2022) | Foto: Roberto Ghezzi

Naturografie © – udstillingen *The Writing of Nature* (2022) | Foto: Jenny Sundby

Interviewets styrke og praktiske tips om, hvordan du kan skabe forandring i dit lokalsamfund

Den britiske lingvist Norman Fairclough forstår interviews på 3 niveauer:

“Diskursen der produceredes, altså teksten. Interaktionen, som er den fremstillings- og fortolkningsproces, der foregår mellem de involverede personer i interviewet. Endelig konteksten, som refererer til de sociale forhold, der påvirker både interaktionen og teksten.”

Med dette i tankerne vil den følgende guide hjælpe dig med at strukturere og gennemføre interviews.

Tips til, hvordan du strukturerer og gennemfører et etnografisk interview:

Struktur:

1. Identificer, hvilket emne du er interesseret i at vide mere om (f.eks. mad)
2. Udled kategorier for dit emne (f.eks. madvaner, madforbrug)
3. Udled endnu mere præcise kategorier (f.eks. madvaner med hensyn til økologisk mad eller kødforbrug)
4. Identificer mulige respondenter, personer som har kendskab til eller erfaring med det emne, du har valgt.
5. Lav dit "hjemmearbejde", dvs. hvis personen du gerne vil interviewe er en del af en organisation/frivilliggruppe/universitet/virksomhed osv., så kig på organisationens hjemmeside for at undgå at stille spørgsmål, hvis svar findes på en hjemmeside.
6. Forstå, hvad formålet med interviewet er, dvs. hvem du udfører interviewet for, eller hvem dit potentielle publikum er.
7. For at skrive mere interessante spørgsmål, undersøg, hvad der er skrevet om emnerne ved at læse akademiske artikler eller bøger, som fortæller om det emne, du er interesseret i.
8. Skriv spørgsmål relateret til dit interesseområde, husk personlige historier og personlige oplevelser er det, du kan lære mest om gennem et interview.
9. Kom i kontakt med de potentielle interviewede:
  - a. skitser kort emnet for dit interview.
  - b. sørg for tydeligt at kommunikere, hvor materialet vil blive delt eller offentliggjort - se om nødvendigt på fortrolighedserklæringer for at sikre beskyttelsen af de indsamlede data.
  - c. foreslå forskellige tidspunkter for interviewet.

Adfærd:

1. Husk at spørge om navn, alder og andre demografiske oplysninger, som kan være relevante for dit emne (f.eks. vegetar, veganer, kødspiser).
2. Det er god praksis at optage dine interviews (spørg din respondent om tilladelse til det).
3. Nik, når din respondent taler.
4. Afbryd ham/hende/dem ikke.

Bagefter:

1. Sørg for at transskribere eller i det mindste genlytte interviewet, flere detaljer kan dukke op i forhold til dem, du husker.
2. Når du bruger dit interview i artikler eller blogs, skal du sørge for at sætte den interviewedes bemærkninger i anførselstegn.
3. Afhængigt af konteksten og aftalen med din respondent kan du bruge deres fulde navn, initialer eller et pseudonym.

Nedenfor er et par citater fra interviewene foretaget af de unge deltagere på kurset i København:

Deltagerne interviewede medlemmer af KØBENHAVNSFØDEVAREFÆLLESSKAB

Q: Hvad var dine personlige grunde til at blive medlem af denne organisation?

A: "Jeg holder af Jorden og [har altid ønsket at gøre noget]. Som et ungt menneske, da jeg voksede op, så jeg alle forureningsniveauerne stige i store dele af Europa, det blev kaldt syreregn og det dræbte skovene i Centraleuropa ... [Jeg har] en interesse i at forsøge at beskytte naturen og miljøet."

A: "For mig er dette sted en forholdsvis nem måde at gøre noget og ikke sidde og vente på, at en anden skal gøre det, bare gå og deltage i dette og møde folk og finde en måde at gøre tingene mere bæredygtigt på."

Q: Har din opfattelse af mad ændret sig, siden du blev medlem af organisationen?

A: "Jeg spiser mange flere grøntsager, og jeg lærer at spise meget lokale produkter, og jeg bliver ikke træt, hvis jeg får kål hver eneste uge om vinteren... Jeg prøver virkelig at spise dansk mad og årstidens mad."

08. Klimafestival §112

En norsk festival for at fejre en samarbejdskultur og for at bekæmpe klimaforandringer.

Hemmeligheden bag at gøre en festival selvorganiseret og dyrke den fra græsrodderne og op, uden finansiering og uden kommercielle sponsorer, har sit mysterium gemt i et ord. Ordet er som et frø og har kraft til at vokse. Alle kulturer på planeten har dette ord indlejret i sig, som viljestyrke fra hjertet multipliceret med en bekymring for, hvad der sker omkring os - alle de ting, som vi kan se med åbne øjne, og som vi nemt kan handle på, hvis vi virkelig tager os sammen. Dette kapitel ønsker at sætte gang i kunsten at skabe en festival om klimaet som en selvorganiserende ting, inspireret af dette ene ord og den indvirkning, det har på transformative forandringer.

I norsk kultur er ordet 'dugnad'. En familie kan gøre en 'dugnad', en gade kan gøre det, en by kan gøre det, ja, faktisk skal alle gøre det, selvom du ikke rigtig kan lide at gøre det. At være en del af en 'dugnad' er at komme sammen på frivillig basis og give ens tid gratis til opgaven foran en. Den nemmeste måde at observere det på er til forårsrengøringen i april og maj, hvor nordmændene forbereder sig til Børne- og Skoleparaden den 17. maj - nationaldagsfejringen - hvor alle landets skoler samles. Du kan så se folk over det hele, der gør forårsrent i det offentlige rum, som en del af en kollektiv kulturel samværshandling.

Norsk Klimanettverk årlige Klimafestival

Da Klimafestivalen blev født i kølvandet på COP21 (2015) i Paris, opstod den ikke af samme energi til at fejre som nationaldagen. Det kom fra et sted, hvor det hastede med handling fra den kreative klasse af kunstnere og kulturarbejdere, i samarbejde med græsrodsbevægelsen Bedsteforældre for Klimaet. Disse modige hjerter begyndte at holde den norske regering ansvarlig overfor Klimaloven, §112 i den norske grundlov:

"Enhver person har ret til et miljø, der er befordrende for sundheden og til et naturligt miljø, hvis produktivitet og mangfoldighed opretholdes. Naturressourcerne bør forvaltes ud fra omfattende langsigtede overvejelser, hvorved denne ret også sikres for fremtidige generationer. For at varetage deres ret i henhold til foregående afsnit har borgerne ret til information om naturmiljøets tilstand og om virkningerne af ethvert indgreb i naturen, der er planlagt eller gennemført. Statens myndigheder udsteder specifikke bestemmelser for gennemførelsen af disse principper."

<http://climatecasechart.com/climate-change-litigation/non-us-case/greenpeace-nordic-assn-and-nature-youth-v-norway-ministry-of-petroleum-and-energy/>
<https://www.framtiden.no/200502252134/om-oss/in-english/the-origin-of-future-in-our-hands.html>

Små skridt mod de 1000 mil

Miljøet og deep ecology-bevægelsen har været til stede i den norske mentalitet siden bevægelsens opståen i begyndelsen af 1970'erne og hen mod Brundtland-rapporten og Agenda 21 i 1990'erne. Den første bølge af borgere der var bekymrede for miljøet nåede et tidligt højdepunkt med den storstilede bevægelse den almenyttige organisation 'Fremtiden i våre hender', hvor folk i alle aldre strømmede i tusindvis til offentlige borgermøder i Gymnastikhallen, Nadderudhallen, i Oslo. Fremtiden i våre hender-bevægelsen blev grundlagt af reklamemanden og forfatteren Erik Damman, der adresserede ønsket om radikalt at ændre livsstile præget af overforbrug og udnyttelse af vores naturressourcer - overforbrug af naturens kapital.

Manifestet af 1974 indeholder dette citat som stadig er relevant i dag:

James Hansen - Klimafestival, Norsk Klimanettverk

"Ved at arbejde sammen kan vi måske vende de vanvittige tendenser, der er fremherskende i dag. Hvis der ikke sker nogen forandring, vil mere end halvdelen af de børn, der lever i dag, dø af sult eller mangelsygdomme, før de når voksenalderen - fordi et flertal af verdens befolkning ikke engang har nok mad. Vores største problemer er forårsaget af overskud og spild. Vores stigende overforbrug fører til en katastrofe for vores efterkommere. Fornuften fortæller os, at vi ikke længere kan lægge vægt på materialistiske værdier, hvis vi skal løse dagens og morgendagens problemer. Ved at lytte til fornuften kan vi også skabe et sundere samfund for os selv. ... Der er mange af os, der gerne vil arbejde for en sådan ændring i vores egen personlige livsstil - hvis vi troede, det ville være til nogen nytte. Det vil være nyttigt, hvis vi handler sammen."

Ungdommen fra 1970'erne er nu bedsteforældre og oldeforældre, og dette faktum har dannet en ny bevægelse af generationspartnerskaber. Bedsteforældrebevægelsen voksede ud af organisationsstrukturen Fremtiden i våre hender, forenet i et partnerskab med ungdomsorganisationen Natur og Ungdom. Denne miljøaktivistkoalition fremlagde i 2016 en erklærende dom fra Oslo byret om, at Norges olie- og energiministerium overtrådte den norske forfatning - lov §112 - ved at udstede en blok af olie- og gaslicenser til dybhavsudvinding fra lokaliteter i Barentshavet. Deres begæring fremhævede flere vigtige faktuelle punkter i **The People vs. Arctic Oil-sagen**:

-- licenserne vil give adgang til endnu uudviklede fossile brændstofdepoter, og en sådan udvikling er uforenelig med den afbødning af klimaforandringerne, der kræves for at forhindre en global opvarmning på 1,5 °C og muligvis endda 2 °C over det førindustrielle niveau;

Reartic: <https://reartic.org/>

Reartic Think & Talk: <https://memetor.com/2020/01/14/reartic-thinktalk-oslo-klimafest-pa-salt/>

Arctic Arts Projects: <https://www.arcticartsproject.com/>

-- området, der er gjort tilgængeligt af licenserne, vil være det nordligste, der endnu er udviklet, og vil være over polarzonen - således ville borerig og tankskibe blive udsat for hidtil usete risici for skader og udslip, og deres drift ville føre til emissioner af sort kulstof i det meget følsomt arktiske område;

-- den norske regering ville pådrage sig omkostninger til at udvikle stederne og ville kun få disse omkostninger tilbage, hvis den olie og gas, de producerer, har en tilstrækkelig høj markedspris.

Olie- og energiministeriet, den norske regering, vandt sagen der blev rejst mod dem. Ungdommen og bedsteforældrene tabte. Miljøkoalitionen i Norge har dog besluttet at indbringe sagen for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) for at konfrontere politikere med de frygtelige konsekvenser af at slæbe fødderne i stedet for at holde hovederne højt over for nødvendige beslutninger på vegne af fremtidige generationer, som det er udtrykt i lov §112.

Festivalen bygger en transformativ kultur

Parallelt med fokuset på de juridiske aspekter - Love om Økomord - startede klimaaktivister bevægelsen til fejring af den smukkeste lovi den norske grundlov §112 - og flere projekter og partnerskaber opstod i en kultur der var klar til en transformation. Det startede med intentionen om at finde et tidspunkt på året med meget lidt konkurrence og et kommercielt lavpunkt for festivaler, med omkostningerne ved at leje spillesteder lavere end i sommermånederne maj til september. Hele januar måned blev defineret som måneden for Klimafestivalen §112, og 'dugnaden' startede med al sin kreative kraft. Kampagnen på sociale medier blev strømlinet og gjorde det nemt, åbent og gennemsigtigt; koncerter, poesijam, film- og skrivekonkurrencer, teaterforestillinger, comedy shows, modeekstravagance og redesign, gratis middage for alle på biblioteket, alle slags klimaforedrag fra videnskabsmand til arkitekter til grønne anskaffelser til byens infrastruktur... det startede i begyndelsen af 2010 og byggede op mod år 2019, hvor Oslo var Europas grønne hovedstad.

[The Wellbeing Project for Social Change: https://thewellbeingsummit2022.org/the-wellbeing-summit/page/home](https://thewellbeingsummit2022.org/the-wellbeing-summit/page/home)

[Rjukan Solar Punk Academy, Norway - https://www.rjukansolarpunkacademy.com/](https://www.rjukansolarpunkacademy.com/)

[Norwegian Center for Climate Services - Svalbard Year 2100 https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1242/m1242.pdf](https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1242/m1242.pdf)

[Zero - Zero Emission Resource Organisation, Norwegian Non-Profit advisor the Norwegian Government https://zero.no/om-zero/](https://zero.no/om-zero/)

Klimafestivalerne §112 udvidede til mere end 25 byer, med 500 forskellige begivenheder, der fandt sted over hele Norge, og var omdrejningspunktet for Oslo Winter Climate City-begivenhed på SALT, Oslo Havn.

I 2019 engagerede Klimafestivalen §112 alle aldersgrupper og genoplivede endda den berømte klimategnefilm Blekkulf, som opførte sit udendørsshow med bedsteforældre, forældre og en ny generation af børn.

Klima kunst og kultur

Det smarteste skridt og investeringer i festival infrastrukturen i denne proces kan ses i den visuelle kampagne Climate Art af André Martinsen: "A Battle for the Climate". Hans arbejde og gave til Norsk Klimanetværk skabte en strømlinet og cool, yderst professionel visuel profil som kunne holde i hele det sidste årti af visuelle og grafiske fortællinger om klimakampen. Dette blev tilbudt gratis og gjorde det muligt at have den samme profil og grafiske repræsentation i den decentraliserede festival på 'dugnad', kombineret med lokal unikhed og kreativ mangfoldighed for hver festival aktivitet i et lokaliseret program for de forskellige byer og landsbyer i Norge.

Klimafestivalen §112 har engageret vores kreative kapital og investering i flere kunstprojekter, hvoraf et er REARTIC, med dens mission at forbinde, forene og engagere lokale regeringer, virksomheder og civilsamfund verden over i at tage modige tiltag for at reducere vores kollektive effekt på klimaændringer. Vi håber stadig at se denne dristige klimahandlingshistorie i fuld skala som en udendørs kunstudstilling i Operahuset i Oslo. Denne trang til at udtrykke sig er ikke begrænset til kunstnere på den nordlige halvkugle; kunstnere verden over bruger al deres kreative kraft til at udtrykke behovet for handling med reference til klimavidenskab og deres eget dybe følelsesmæssige engagement.

Spitsbergen på Svalbard, 79 grader nord og en del af Norge, er nulpunktet for klimavidenskab og dybt påvirket af klimaændringer. Kunstnere har bragt historier fra det høje nord, for at engagere folk fra et sted med skønhed og ærefrygt.

[Klimafestivalen §112 - www.klimafestivalen112.no](http://www.klimafestivalen112.no)

[André Martinsen: https://www.andremartinsen.com/#/climate/](https://www.andremartinsen.com/#/climate/)

[Nordic Pavilion, Biennale 2022 - the making of kin! https://oca.no/news/announcing-the-artists-for-pavilion-of-the-nordic-countries-at-biennale-arte-in-2022](https://oca.no/news/announcing-the-artists-for-pavilion-of-the-nordic-countries-at-biennale-arte-in-2022)

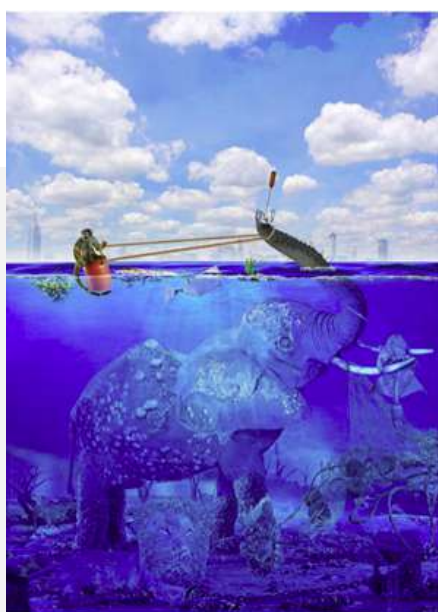
Det civile engagements brøl

Klimabrølet, en partnerskabsorganisation med Klimafestivalen §112, skabte i august 2019 en offentlig begivenhed foran det norske parlament i Oslo, og den største klimafest i norsk historie med i alt 60.000 mennesker i hele landet. En arv blev bygget med det mål at brøle gennem en hel valgperiode på 4 år, for dagligt at minde de folkevalgte om, hvad der er på spil, og give dem bred opbakning til at gennemføre visionære, og til tider upopulære, tiltag for en grønnere politik.

- Den største klimamarch i norsk historie: 30.000+ brølende i Oslo, 30.000+ i resten af landet
- Øget plads til politisk handlekraft: Politikere fra hele det politiske spektrum, der jubler over modet og et mandat til at gennemføre vidtrækkende klimatiltag.
- Vor tids vigtigste emne: Klimaspørgsmålet blev vigtigt ved kommunalvalget i 2019, og blev for første gang det vigtigste emne for vælgerne i 2020,

- Vitamin indskud til arbejdets bæredygtighed: Utallige aktører i de private og offentlige sektor tog fat på arbejdets bæredygtigheden i kølvandet på Klimabrølet.
- "Klimabrøl" blev årets nye ord 2019, og Foreningen Klimabrølet vandt Oslo Miljøpris i kategorien "frivillig forening".

Symbiotisk partnerskab med naturen og elefanten i rummet

Kapløbet om at kæmpe mod 1,5°C opvarmning eller at få CO₂ ned på 300 ppm er som at tale græsk til de fleste. Vi forstår heller ikke et ord som kryosfære i forhold til klimaændringer. Det er meget svært at forstå klimavidenskabens nye konceptuelle sprog. Generelt ved vi ikke hvad det vil sige at være i et kapløb mod nul før 2050.

Vi forstår godt faren ved at isen i Arktis smelter, og vi forstår, at klimaforandringerne har forårsaget kaos i den måde, vejrmonstre optræder foran vores øjne. Et varmt forår kan pludselig blive frysende. Somrene er meget tørre, med lyn og ild, der kommer fra en klar himmel. Regn er som floder der falder fra mørket. De forstyrrende vejrmonstre er farlige for vores landbrug - vores fødevarer sikkerhed - og for fred og velstand.

[Stop Ecocide - https://www.stopecocide.earth/what-is-ecocide](https://www.stopecocide.earth/what-is-ecocide)

[The Wellbeing Project for Social Change: https://thewellbeingsummit2022.org/the-wellbeing-summit/page/home](https://thewellbeingsummit2022.org/the-wellbeing-summit/page/home)

Alt hænger sammen, og den magt, vi har, er det at stå inde for vores rettigheder, standse investeringerne i olie og gas og reducere udledningen ved at udfase de fossile industrier så hurtigt som muligt, for at komme tæt på nul udslip i 2050. Vi, almindelige mennesker, forstår, at alt det er svært. Klimaforandringerne er farlige, triste og skræmmende, og ikke desto mindre opretholder vi en optimistisk tilgang: ja, det er helt sikkert muligt. **Hvad er alternativet?**

Den anden, interne stemme dvæler i vores hoved: Hvad vil være muligt, hvis den varme tidsalder kommer hurtigere, og forstyrrelsen i klimasystemet kommer hurtigere, end vi kan forestille os - endda tipper til et niveau uden for nogen kontrol? Hvad hvis udligningsplanen er for langsom og i virkeligheden er en enorm grøn vaskning, som alle verdens ledere og globale virksomheders sektorer klapper for? Hvad hvis den grønne teknologiske revolutions beregnede overgang er for langsom? Alle de "hvad nu hvis" scenarier bliver ved og ved. På mange måder ser vi alle elefanten i rummet, men giver stadig ikke udtryk for hvad vi ser. Tør vi give udtryk for det? Er det for sent?

Inger Mette Stenseth - Norsk Klimanettverk

Carbon Dioxide Removal (CDR) er ved at blive en stor forretning på bekostning af folk, der bor på frontlinjen. Fortidens forretningslogik fungerer ikke i det nye langsigtede scenarie med klimaforstyrrelser, fordi det er for svært at beregne risikoen og beregne investeringsafkastet og bringe det "hjem" som en investering inden for vores egen levetid. Forstår vi virkelig de alvorlige konsekvenser, vi står over for, ud over politik og økonomi?

Vi er nødt til at flytte vores fokus og forstå, at det er bydende nødvendigt at genoprette klimaet - at reparere klimaet er 'dugnad'. Hvordan gør vi det? Det ved vi stadig ikke. Dette er den eksistentielle 'dugnad'. Vi skal udforske fremtiden sammen og skabe en smukkere fremtid, som vi ved er mulig.

Climate Art - Norsk Klimanettverk

Her er nogle perspektiver at tænke over:

1. Fokuser på livslang læring og lær af alle de vise traditioner i de oprindelige kulturer på planeten. Tag fat på nødvendigheden af at forny vores partnerskab med naturen. Klimaløsninger skal starte fra et åndeligt niveau og en kreativ samarbejdskultur. Dette er en ny æra for at skabe fred med vores egen menneskelige natur og vores enhed med alt liv på planeten.
2. Æraen vi står over for, understreger nødvendigheden af at have dyb respekt for havet og vandsystemet som integrerede dele af klimasystemet. Dette er en videnskab, der skal bringes frem til alle skoler og alle børn på planeten. Klimakompetencer som et samfundsprojekt og et trivselsprojekt: Hvilken slags 'dugnad' kan du frembringe i din egen baghave?
3. Tænd for håbets ånd og positivt partnerskab med alle naboer i dit lokalsamfund, og knytte forbindelse med venner, familie og fremmede mennesker. Gør dit bedste for at støtte en kultur af medfølelse for mennesker, der lever i økosystemer, der står over for alvorlige klimaforstyrrelser. Mød alle med din indre viden i 'dugnads' ånd: sammen kan vi mere, end vi nogensinde kan forestille os. Ingen vil blive betalt for hver time de bidrager med. Det vil være en gave til fremtidige generationer, hvor naturen er din nye bank, og din kreativitet er en kapital, der skal mangedobles, når du arbejder sammen med andre. Hvilke gaver er du klar til at give?

[The National Snow and Ice Data Center \(NSIDC\) supports research into our world's frozen realms: the snow, ice, glaciers, frozen ground, and climate interactions that make up Earth's cryosphere: https://nsidc.org/about/contact.html](https://nsidc.org/about/contact.html)
https://www.esa.int/Applications/Observing_the_Earth/Copernicus/Earth_from_Space_Scandinavian_Peninsula
<https://www.regjeringen.no/en/topics/culture-sports-and-non-profit-work/the-voluntary-sector/id1080/>

4. Begynd at studere de fire store klimagenopretningsmetoder:

- a. Systemisk kalkstensfremstilling. Naturen lagrer jordens kulstof. Efterlign, hvad der virker i naturen.
- b. Tang Permakultur. Makroalger kan vokse op til tre fod om dagen.
- c. Ocean Pasture Restoration (OPR), også kaldet havjernbegrugning, en proces som afkølede jorden 10 gange inden for de sidste millioner år under optakten til istiderne.
- d. Forbedre Atmosfærisk Methan Oxidation (EAMO) så det kan være vores "forsikringspolice" mod økosystemskader forårsaget af en eksplosion i atmosfærisk metan.

5. Hvad er social innovation for dig? Gør dit bedste for at omdefinere en livsstil med velvære og lykke ud over forbrug, og lær sammen at leve bedre med et mindre fodaftryk. Forbedre din egen produktion i en prosumer snarere end forbruger livstil - skab fremtiden i fællesskab.

6. Hvordan er man modig, hvordan arbejder man med den nye dynamik og samspillet mellem nye love og regler? Skab et læringsmiljø, hvor du bor og de steder du besøger, og fejr de milepæle, du når.

7. Knyt tættere bånd med venner og familie, og inviter til dialog for at opbygge en modstandsdygtig kultur hos dine egne. Klimapsykologi er et nyt felt, der skal studeres og læres.

8. Hold regeringer og multinationale firmaer ansvarlige, tal om, at det haster med at møde udfordringerne, og bland dette med social innovation for at gå over til en cirkulær økonomi på tværs af alle sektorer.

9. Promovere en kultur af samarbejde og medfølelse, gør naturbaserede løsninger en del af værktøjskassen og indføre dem i vores regnskabssystemer så hurtigt som muligt - bring sund fornuft ind i den cirkulære økonomi uden spild.

10. Netværk, netværk og netværk, og vær nysgerrig efter at komme ind i en stejl læringskurve ud over ethvert pensum, du lærer i skolen.

Climate Art - NorskKlimanettverk 2022

Carbon Free Society: <https://sustainability.google/carbon-free/#home>

The Climate Restoration Imperative What It Is, Why It Matters, How We Can Make It Happen is a 54-page white paper authored by Peter Fiekowsky with Carole Douglass https://5740b88d-8772-4769-9414-ee63ba1de642.usrfiles.com/ugd/5740b8_fedad2d0ca2c404cbd7da655efd9b0c1.pdf

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project: C6 " Creativity, Culture and Collaboration to Combat Climate Change"
Nr: 2020-1NO02-KA227-YOU-001813

Grøn mur - Foto: Paul Hanaoka

6 PARTNERS

4 Green organisations

2 Art museums

Norsk klimanettverk

WORLDVIEW IMPACT
FOUNDATION

SIXTYEIGHT ART INSTITUTE

End of Times: Beginning of Times Exhibition
Aros Art Museum - Aarhus Cultural Capital 2017

Hav viden konkurrence - 2017
"Our Future" - Jane Zang